Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Queens Apskrity $8.00
Užsieniuose $9.00
Vienas numeris 5 c.
PRICE 5c A COPY

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ – LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States
110-12 ATLANTIC AVE., Richmond Hill 19, N. Y.
Tel. VIrginia 9-1827—1828

No. 135 ★★★★ Richmond Hill 19, N. Y., Penkt., Liepos (July) 11, 1952 ★★★★ Metai 42-rieji, Dienraščio 34-tieji.

REPUBLIKONAI KETINA PANAIKINT JALTOS SUTARTĮ

Kriokas

Raportas skaitytojams.
Kalifornijoje.
Rengiasi LDS Seimui.
Juozas Druskis.
Progresyvių partijos suvažiavime.
Su chicagiečiais.
Rašo R. MIZARA

Beveik per tris savaites teko pamatyti nemaža Amerikos ir sutikti daug žmonių.

Dabar reikia skaitytojams "išduoti" raportą.

Trumpai: Kalifornijoje išbuvau lygiai dvi savaites; pamačiau daug įdomių vietų, apie kurias pirmiau buvau tik girdėjęs, — įdomių vietų, kokių niekur kitur mūsų krašte nėra.

Dalyvavau Los Angeles miesto lietuvių piknike; sutikau eilę progresyvių lietuvių veikėjų ir su tūlais jų aptarėme daug reikalų.

Pietinės Kalifornijos progresyviai lietuviai mūsų dienraščio fondan sudėjo virš $300.00, gi Literatūros Draugijai davė $50.00.

Nuoširdi jiems padėka!

★

San Francisco veikėjai norėjo, kad mudu su Eva nuvyktume pas juos. Deja, tai padaryti nebuvo galima— stokavo laiko.

★

Gerą pusdienį praleidome su **Al Kasparu-Casper** ir jo malonia žmona.

A. Kasparas — žymus LDS veikėjas, vajininkas: tą dieną, kai jis mus vežiojo po Los Angeles miestą ir jo apylinkes, Kasparas įrašė į **LDS penkis naujus narius!**

Angliškai kalbančioji LDS kuopa, Mixmasters, veikia gražiai ir pavyzdingai. Į Pešimtąjį LDS Seimą Detroite, Mixmasteriai siunčia tris delegatus.

★

Prieš tūlą laiką Los Angeles lietuviai neteko gero mūsų spaudos ir organizacijų rėmėjo, **Juozo Druskio.**

Jis mirė.

Net ir gulėdamas mirties patale velionis Juozas nepamiršo mūsų spaudos.

Amžina jam atmintis!

★

Chicagoje praleidau keturias dienas.

Buvau Progresyvių partijos suvažiavime, kur buvo nominuotas prezidento vietai **Vincent Hallinan,** o vice-prezidento vietai — **Charlotte A. Bass.**

Palyginti su 1948 metų tos partijos suvažiavimu, įvykusiu Philadelphijoj, šis buvo mažesnis, bet konstruktyvesnis.

Ilgai ir išsamiai buvo diskusuota rinkiminė platforma, — dokumentas, su kuriuo ši partija eis pas žmones, ragindama juos balsuoti už Progresyvių partijos kandidatus.

Dėl kai kurių platformos punktų kilo karštų ginčų. Suvažiavimas negalėjo jų išspręsti, tai paliko Nacionaliniam Komitetui.

Suvažiavime dalyvavo darbininkų, farmerių, profesionalų ir intelektualų, — švietėjų, menininkų — atstovai.

★

Toje pačioje Chicagoje pirmadienį prasidėjo republikonų partijos suvažiavimas, bet laiko stoka neleido man jame būti.

Republikonų suvažiavimę, kaip jau žinoma, verda aštri frakcinė kova, bet toji kova yra ne dėl principo, o dėl asmenų prezidento vietai.

Dvi stambiojo kapitalo klikos tarp savęs ėdasi, besivaržydamos pasigrobti valdžios vadeles.

★

Su chicagiečiais progresyvių lietuvių veikėjais turėjome įdomų pasitarimą, kuriame vyriausias klausimas buvo sprendžiamas: **ką darysime rinkiminėje kampanijoje?**

Chicagoje Laisvei daugiausiai dirba mūsų **L. Prūseika.** Man ten esant, draugai chicagiečiai sudėjo Laisvei apie $60.

Ačiū jiems!

★

Tokia mano išvykos skaitytojams trumpa apyskaita.

Išsamiau apie kai kuriuos dalykus parašysiu sekamuose Laisvės numeriuose.

Vetavo siūlymą pasmerkt Sovietus, kad jie kaltina jankius už karo bakterijas

United Nations, N. Y.—Jokūbas Malikas, Sovietų atstovas Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje, vetavo atmetė amerikinį pasiūlymą, reikalaujantį pasmerkt Sovietų Sąjungą todėl, kad Sovietai kaltina amerikonus už ligų bakterijų vartojimą kare prieš Šiaurinės Korėjos Respubliką.

Amerikos atstovas Ernest A. Gross tvirtino, kad Sovietai tuo kaltinimu tik "šmelžia ir apmeluoja šią šalį."

Už Aemrikos pasiūlymą balsavo 9 Saugumo Tarybos nariai; nuo balsavimo susilaikė Pakistano atstovas. Prieš pasiūlymą balsavo Sovietų delegatas, kuris ir nupuldė pasiūlymą. Nes Sovietai, kaip nuolatinis Saugumo Tarybos narys, turi teisę atmesti daugumos tarimus.

Sovietų delegatas Malikas pareiškė, jog tarptautinė advokatų sąjunga ir atsakingi mokslininkai patikrino, kad amerikonai skleidę ligų bakterijas prieš Šiaurinės Korėjos liaudininkus.

Pereitą savaitę Malikas vetavo amerikinį pasiūlymą, kad vadinamas "Tarptautinis Raudonasis Kryžius" ištirtų kaltinimą amerikonų už bakterijų naudojimą kaip karo įrankių.

Malikas pareiškė, kad tas neva Tarptautinis Raudonasis Kryžius yra tiktai vienos Šveicarijos įstaiga ir susideda iš Amerikos agentų.

Malikas reikalavo pakviest Korėjos liaudininkų ir Kinijos atstovus kaip liudytojus, kuomet buvo įteiktas Saugumo Tarybai skundas prieš amerikonus kaip bakterijų vartotojus. Anglų - amerikonų blokas atmetė šį reikalavimą.

Indonezija ir Indija atsisako siųst savo tėmytojus Korėjon

Jakarta, Indonezija.—Prezidentas Trumanas kvietė Indoneziją, kad paskirtų savo atstovus į neutralių (bepusiškų) šalių komisiją. Sakė, ta komisija turėtų tėmyti, kaip gražiai amerikonai elgiasi su belaisviais, Korėjos liaudininkais ir kinais, laikomais stovyklose Pietinėje Korėjoje; matytų, kaip teisingai amerikonai išskiria "atsisakančius namo grįžti belaisvius."

Indonezijos valdžia atmetė pakvietimą.

Indija jau pirmiau atmetė tokį Trumano pakvietimą.

Hong Kong. — Audra apvertė 25 valtis, nuskandinant 200 žvejų.

Bomba apardė amerikinį knygyną Argentinoje

Buenos Aires, Argentina. —Kažin kas užtaisė bombą amerikiniame "Informacijų" knygyne. Bomba apardė knygyno priekį, sutriuškino langus ir sužeidė du praeivius. Argentinos policija areštavo 7 įžiūrimus kaltininkus.

Jankių priešai birželio 25 d. akmenim išbeldė didįjį to knygyno langą.

Įvyko kelios demonstracijos prieš Jungtinių Valstijų ambasadą.

Ar Franco gaus naujų ginklų iš Amerikos?

Washington. — Ispanijos Franko fašistai reikalauja tankų, lėktuvų ir kitų naujovinių ginklų; už tai jie duotų Amerikai karinių lėktuvų ir laivų stovyklas Ispanijoj.

Jungtinės Valstijos siūlo Ispanijai tik senesnius ginklus ir 125 milijonus dolerių medžiaginės paramos. Amerikos karininkai prastai žiūri į ispanų fašistų armiją. Naujuosius ginklus jie visupirm skiria Atlanto kraštų armijoms vakarinėje Europoje. Sako, ypač tokių ginklų reikės būsimajai vakarų Vokietijos armijai — apie pusei milijono vokiečių kareivių.

Pravda ragina išgaudyt raganius, burtininkus

Maskva. — Sovietų komunistų laikraštis Pravda reikalavo, kad valdžia išgaudytų visus burtininkus, raganius — dantų užkalbinėtojus, laimės spėjikus bei "čėrauninkus," neva gydančius visokias ligas šnabždėjimais, užkeikimais bei šventu vandeniu.

Burtininkai ir "raganos" yra senosios Rusijos likučiai.

ORAS.—Būsianti maloni giedra.

$10,000 FONDO SUKĖLIMUI LAIKAS PRATĘSTAS IKI RUGPIŪČIO 16-TOS

Kviečiame visus stoti į talką dienraščio Laisvės paramai

JAU ĮPLAUKĖ $7,109.15; DAR REIKIA $2,890.85

Garbingas Laisvės platinimo veteranas **Antanas Stripeika,** Elizabeth, N. J., Laisvės piknike, Brooklyne, pridavė vieną naują prenumeratą ir $113 aukų Laisvės fondui, viso $120. Sveikiname Jus, Antanai, ir dėkojame už taip gražų pasidarbavimą dienraščiui. Per Antaną Stripeiką aukojo šie asmenys:

A. Stripeika, Elizabeth, N. J.	$10.00
Ad. Gudaitis, Linden, N. J.	10.00
A. Klepacky, Cranford, N. J.	10.00
Laisvės Rėmėjas, Elizabeth, N. J.	10.00
M. Ražanskienė, Union, N. J.	10.00
V. Paulauskas, Elizabeth, N. J.	10.00
Al. Skairius, Elizabeth, N. J.	10.00
G. K., Elizabeth, N. J.	6.00
J. Zaveckas, Perth Amboy, N. J.	5.00

(Tąsa 4-tam pusl.)

Anglų politikieriai reikalauja pavaryt kunigą H. Johnsoną už pranešimą apie karo bakterijas

London. — Devyni Anglijos seimo nariai, konservatoriai, reikalavo, kad karalienė Elizabetha pašalintų kuniga Hewlettą Johnsoną, episkopalų Canterbury'o katedros dekaną. Jie, premjero Churchillo partijos politikieriai, kaltino kun. Johnsoną už "apšmeižimą" Amerikos. Mat, Johnsonas, sugrįžęs po plataus lankymosi Kinijoje, pakartojo, kad Amerikos lakūnai mėtė choleros bei kitų ligų bakterijas į Šiaurinės Korėjos liaudininkus. Johnsonas sakė korespondentams nuo matęs bakterines amerikonų bombas, pargabentas iš Šiaurinės Korėjos ir rodomas Kinijoje.

Kun. Johnsonas, 78 metų amžiaus, priešinasi karo kurstytojams ir ragina Anglija ir jos talkininkus susitaikyti su Sovietu Sąjunga per ramias derybas.

Adenaueris šaukia savo seimą tuoj užgirt karines sutartis

Bonn, Vokietija. — Vakarinės Vokietijos premjeras Adenaueris atsišaukė į savo seimą, kad tuojau ir būtinai užgirtų karines sutartis su Amerika ir vakarų Europos kraštais prieš Sovietų Sąjungą.

Adenauerio valdžia yra pasižadėjus rekrutuoti apie pusę milijono vokiečių kariuomenės ir įjungti ją į tarptautinę armiją prieš komunizmą.

Adenaueris gąsdino, kad jeigu vakarinės Vokietijos seimas neužgirtų šių sutarčių, tai "visa Vokietija neišvengiamai taptų Sovietų pastumdėliu."

Seimas dabar per dvi dienas svarsto Adenauerio pasiūlyma ir pradiniai balsuos ij. Tai bus tik bandomasis balsavimas. Galutinai seimas spręs tą klausimą tik rudenį, po vasarinių atostogų.

Vėliausios Žinios

Peking. — Kinijos radijas vėl kaltino amerikonus už ligų bakterijų mėtymą į Šiaurinės Korėjos Liaudies Respubliką.

Chicago. — Gen. Eisenhoweris pradeda gauti daugiau ginčijamų bei abejotinų delegatų nacionaliame republikonų suvažiavime. Bet dar nežinia, ar Taftas ar Eisenhoweris bus nominuotas republikonų kandidatu į prezidentus.

New York. —Čionaitinis World-Telegram rašo, kad republikonų suvažiavimas Chicagoj taip "pragariniai trukšmingas, kaip bezdžioniškas pamišimas."

Chicago. — Ex-prezidentas Hooveris ragino republikonų suvažiavimą nominuot senatorių Taftą kandidatu į prezidentus.

Įvyko kelios muštynės tarp Tafto ir Eisenhowerio šalininkų.

Taipgi reikalauja nušluot Teherano ir Potsdamo sutartis su Sovietais

Chicago. — Republikonų Partijos suvažiavimo komitetas pagamino rezoliuciją, reikalaujančią panaikinti karines ir pokarines sutartis su Sovietų Sąjunga.

Užtikrinta, kad visas jų suvažiavimas užgirs tą rezoliuciją kaip dalį republikonų platformos prezidentiniams rinkimams.

Rezoliucija žada, kad:

Republikonų vadai žada panaikint rendų ir kainų kontrolę

Chicago. — Republikonų suvažiavimo vadai užgyrė prezidentinių rinkimų platformą, kurioje pasižada panaikint kainų ir rendų kontrolę, nuimt kontrolę nuo darbininkų algų, numušt taksus ir sustiprint karines Jungtinių Valstijų pajėgas.

NEUŽTIKRINA CIVILINIŲ TEISIŲ

Republikonų platforma tik aplamai pritaria civilinių teisių lygybei, nedarant skirtumo dėl žmonių religijos, tautybės bei spalvos; ketina darbuotis už teisingą samdą ir už linčiavimų panaikinimą.

Bet jų platforma nereikalauja, kad šalies valdžia verstinai vykdytų tokias teises.

Amerikonų nuostoliai Korėjos kare

Washington. — Apsigynimo departmentas liepos 9 d. paskelbė, kad iki šiol jau 112,128 Amerikos kariai sekamai nukentėjo Korėjoje:

Užmušta 17,651; sužeista 81,906; be žinios dingo 12,571.

Per savaitę nuo pirmesnio oficialaus pranešimo tokie nuostoliai padaugėjo 552.

Anglija teisia tariamą "sovietinį šnipą"

London. — Anglų teismas slaptai tardo valdinį radijo pareigūną W. M. Marshallą kaip tariamą Sovietų šnipą.

Slaptoji policija suėmė Marshallą, kuomet jis kalbėjosi su sovietinės ambasados nariu P. Kuznecovu. Policiniai šnipai sakė tada suradę Marshallo kišenėje slaptą Anglijos valdžios dokumentą.

Marshallas teisindamasis atsakė: — Nežinau, kaip tas popieris pakliuvo į mano kišenę. (Spėjo, kad gal policija pakišo tą dokumentą.)

—Jeigu bus išrinktas republikonas prezidentu, jis pasistengs nušluoti prezidento Roosevelto ir Anglijos premjero Churchillo padarytas su Stalinu sutartis Jaltoje (Kryme) ir Teherane; taipgi panaikinti prezidento Trumano ir Anglijos premjero sutartį su Stalinu, pasirašytą Potsdame.

Republikonai smerkia demokratų valdžią, kad jinai tomis sutartimis, esą, "leido Sovietams pavergti rytinę Europą, pardavė komunistams Kiniją, atidavė jiems Mandžūriją... ir begaliniai sustiprino naująjį priešą" (Sovietų Sąjungą).

Republikonų rezoliucija kaltina Trumaną už Korėjos karą, "kurio galima būtų buvę išvengti," ir sielojasi, kad demokratų valdžia "per silpnai ginklavo" Čiang Kai-šeko kinus tautininkus Formozoje karui prieš Kinijos Liaudies Respubliką.

Republikonai pasižada veikti bendru frontu su vakarų Europos kraštais prieš komunizmą, ginkluoti tuos kraštus, bet "neeikvoti tiek daug pinigų," kaip Trumanas eikvoja, pirkdamas Amerikai talkininkus.

Amerika nenori anglų patarėjų dėl Korėjos

London. — Anglijos valdininkai perša pasiųsti politinę anglų komisiją, kuri duotų patarimus generolui Clarkui, vyriausiam amerikonų komandieriui, kas liečia Korėjos karą.

Jungtinės Valstijos šaltai atsiliepė į tą Anglijos pasiūlymą. Amerikos valdininkai žadėjo pranešti gen. Clarkui, kad jis tartųsi su amerikiniais ambasadoriais Japonijoj ir Korėjoj pirma, negu darys naujus, griežtesnius žygius Korėjos kare. Amerikonai sako, turėtų užtekti Clarkui savo ambasadorių patarimo.

(Generolas Clark griežtai atmeta anglus patarėjus.)

Daugelis Anglijos seimo narių kritikavo amerikonus už bombardavimą elektros jėgainių prie Jalu upės, plaukiančios rubežium tarp Šiaurinės Korėjos Liaudies Respublikos ir Kinijos. Kritikai perspėjo, kad Amerikos lakūnai tokiais bombardavimais gali įtraukti karan Kinijos Liaudies Respubliką.

SNIEGAS VASARĄ

Laramie, Wyo. — Sniegas liepos 7 d. nubaltino šio miestelio stogus, Wyoming valstijoj.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays, and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
TEL. VIRGINIA 9-1827—1828

President, GEORGE WARES; Sec.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Queens Co.	$8.00 per year	Foreign countries, per year	$9.00
Queens Co.	$4.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

PASAULINIS TAIKOS KONGRESAS

NĖRA SVARBESNIO ir greitesnio reikalo, kaip kova dėl išlaikymo taikos. Tai žino kiekvienas naujo karo priešas, kiekvienas taikos šalininkas. Todėl plačioji visuomenė su džiaugsmu pasitiks paskelbimą, kad Austrijos sostinėje Vienoje bus sušauktas Pasaulinis Taikos Kongresas gruodžio 5 d. Taip nutarė Pasaulnis Taikos Šalininkų Komitetas.

Tas Taikos Kongresas bus plačiausiu mastu. Bus siekiama atstovybės nuo visų taiką mylinčios liaudies grupių bei organizacijų, ir iš visų kraštų.

Netenka nė kalbėti, jog ir Amerikos taikos šalininkai stengsis šiame kongrese dalyvauti. Bet taip pat netenka abejoti, kad jiems bus trukdoma pasiekti Vieną. Jau dabar kietai užtrenktos durys išvažiavimui iš Amerikos tiems, kurie darbuojasi dėl taikos išlaikymo. Jau turėjome visą eilę atsitikimų, kad Valstybės Departmentas nedavė leidimo išvažiuoti žmonėms su liberališkomis pažiūromis.

Tad labai galimas daiktas, kad išrinktiems delegatams į Pasaulinį Taikos Kongresą bus trukdoma išvažiuoti. Tačiau tai nereiškia, kad Amerikos žmonės nebus atstovaujami tame taikos sąskridyje. Vienas kitas, ten patekęs, kalbės vardu milijonų amerikiečių, trokštančių taikos ir ramybės.

Svarbu pasiruošimas. Svarbu dabar taikos šalininkams Taikos Kongreso šūkiais pasiekti plačiausias Amerikos žmonių mases.

"KAIP PIKTOJI GYVATĖ..."

KAIP IR BUVO TIKĖTASI, geriausia Republikonų Partijos konvenciją ir pačią partiją apibūdino Herbert Hooveris, tas Amerikos reakcijos ir konservatizmo karalius. Jis savo ilgoje prakalboje konvencijai pasakė, kad Amerika, republikonų vairuojama, turės elgtis "kaip piktoji gyvatė." Kas jai nepatiks, arba kas prieš ją neatsiklaups, ji tam kirs mirtingu smūgiu. Pats "aukščiausias" uždėjo mums, amerikiečiams, misiją viešpatauti visam pasauliui. Visi turi mūsų klausyti ir bijoti!

Panašiai toje pačioje konvencijoje kalbėjo ir kitas amžinas atžagareivis generolas MacArthur . Jis irgi reikalavo viso pasaulio Amerikai paklusnumo.

Gal kas pasakys, jog čia tėra dviejų nusidėvėjusių reakcionierių švaikščiojimai. Jie neatstovauja nei dvasios, nei sentimento, nei politikos Chicagos konvencijos arba Republikonų Partijos.

Bet taip nėra. Tiek MacArthurui, tiek Hooveriui konvencija sukėlė didžiausias ovacijas. Iki užkimimo ir pablūdimo konvencijos dalyviai jiems plojo ir juos sveikino. Niekur nebeliko jokios abejonės, jog Hooveris ir MacArthuras yra republikonų vadai,—ne technikinėje, bet dvasinėje ir moralinėje prasmėje.

Galimas daiktas, kad konvencija į rinkiminę platformą neįdės Hooverio reikalavimo paversti Ameriką "pikta gyvate." Tai būtų per daug atviras išreiškimas savo troškimų, kuriems vargiai piliečiai pritartų lapkričio rinkimuose. The N. Y. Times jau dviemis atvejais patarė konvencijai MacArthuro ir Hooverio planų, siūlymų ir reikalavimų nedėti į partijos programą. Jais nebūsią galima laimėti rinkimus. Vienas dalykas juos karštai sveikinti konvencijoje, o visai kitas jų programą priimti ir bandyti su ja laimėti rinkimus.

Taip veikiausia ir bus padaryta. Tuojau paaiškės.

Senųjų partijų platformos yra tiktai politikierių kaukė paslėpimui nuo žmonių savo tikrųjų troškimų. Kai praeina rinkimai, jie platformas pasiunčia į muziejų. Taip būdavo praeityje, taip bus ir šiemet. Ir republikonų konvencija nepasigailės gražių pažadų, bet visur ir visuomet jų visus darbus lydės makarturizmas ir hūverizmas.

Irano premieras Mohammed Mossadegh (dešinėje) tariasi su advokatu tarptautiniame teisme, Hāgūe, Olandijoje, aliejinių kivirčių klausimu su Anglija.

Kas Ką Rašo ir Sako

SU DIEVU, AR BE DIEVO?

Abiejuose pasauliniuose karuose beveik išimtinai tiktai krikščionys tedalyvavo ir kraują liejo. Vienok už tai atsako ne krikščionybė, bet "liberalinė mintis." Taip mus moko Marijonų Draugas. Ir todėl abudu karai uždavė smūgį ne krikščionybei, bet tai liberališkai minčiai.

O kad mums taip baisiai šiais laikais nesiseka ir kad gal turėsime naują karą, tai irgi nekaltinkite krikščionybės. Tai yra tik paprasta dievo bausmė arba koronė. Taip irgi sako tas pats Draugas.

O kas ir kaip tą dievą taip baisiai užrūstino? Irgi sužinome. Draugas rašo:

"Po pirmojo didžiojo karo taikos konferencijoje apie dievą ir religiją nė žodžiu neprasitarta.

"Ir po antrojo didžiojo karo taikos konferencijoje Paryžiuje žmonės dar kartą išskyrė iš jos dievą..."

Ot kur buvo padarytą klaida, kuri dabar visiems taip neskaniai atsirūgsta.

Kas pikčiausia, anot Draugo, tai kad ir toliau tie patys "siauro proto" žmonės žada apsieiti be dievo. "Ar tai ne patrakimas tikėti, kad žmogus gali atkurti pasaulį iš sudraskytos civilizacijos skutelių be dievo pagalbos?" klausia Draugas.

Betgi eikime prie pradžios: Kam gi tas dievas daleido tą civilizaciją sudraskyti į skutelius?

KOVA UŽ KANADOS NEPRIKLAUSOMYBĘ

Mūsų tautinė šventė yra liepos 4 d., o Kanados — liepos 1 d. Kanados konfederacija buvo paskelbta 1867 metais. Kanadiškis Liaudies Balsas rašo:

"Nuo to laiko Kanada padarė didelį progresą kaip ekonominiai, taip ir politiniai. Ji šiandien turi daug didesnę nepriklausomybę, negu kad tuomet turėjo. Bet toli gražu ne pilną. Iš valstybinio taškaregio, ji būtų kaip ir nepriklausoma. Nesudarytų didelio sunkumo, jeigu parlamentas panorėtų paskelbti respubliką, visai nepriklausomą nuo Britanijos. Bet ekonominiai šiandien Kanada nėra nepriklausoma. Svetimas kapitalas, ypatingai Jungtinių Valstijų, dominuoja visose ūkio šakose. Aišku, ji negali būti nepriklausoma ir politiniai.

"Kanadiečių gyvenimą dominuoja amerikiečiai ir kultūriniai ir organizaciniai. Pavyzdžiui, Kanada minta amerikiečių spauda, jūdžiais, radio programomis. Amerikiečiai dominuoja kanadiečių unijoms ir kitoms organizacijoms.

"Taigi, dar ilgas kelias iki Kanada taps nepriklausoma pilnai. Reiks įdėti daug pastangų visiems jos patriotams."

KRIKŠČIONYBĖS DAINA JAU SUDAINUOTA

Su bolševikais, žinoma, visai blogai: jie apsikrėtę "bedievybės nuodėme." Bet jei tikėti J. Steponaičiu, Draugo bendradarbiu, tai mūsų baimė ir nelaimė turi padidėti dar ir todėl, kad "pastariesiems, gal būt, kitą kartą nesąmoningai, uoliai talkininkauja krikščionybe nusivylę modernieji pagonys, nesuprasdami, kad kovoje su bedieviškų bolševizmu tebus vienas nugalėtojas — naujas žmogus, kurio širdis plaks tikruoju supratimu krikščioniškos etikos gyvenimo praktikoje, paremtos meile, solidarumu ir žmoniškumu."

Bet kai rimtai į šitą dalyką pasižiūri, tai tuojau surandi, kad ir pats Steponaitis priklauso prie tų "moderniųjų pagonių," nes ir jis jau yra labai nusivylęs krikščionybe. Jeigu jis nebūtų nusivylęs, tai nekalbėtų apie "atnaujintas krikščionybės idėjas" ir apie "nauja širdimi" žmogų. Jeigu senosios krikščionybės idėjos buvo geros, tai kam reikia jas atnaujinti? Argi tas nereiškia, kad tos idėjos paseno ir sugedo? Tas pats ir su "krikščioniška širdimi."

Steponaitis reikalauja žmogaus su "nauja širdimi."

Bet mums atrodo, kad nieko neduos nei "atnaujintos idėjos," nei "nauja širdis." Krikščionybės daina jau atidainuota. Kovą su bolševizmu ji jau pralošė. Naujų pasekėjų ji nebegauna. Vis daugiau ir daugiau žmonių apsigink luoja mokslu ir atsikrato visokių prietarų.

ĮŽEIDIMAS ATMINTIES APIE LINKOLNĄ

Prisimindama apie republikonų konvenciją, Chicagos Vilnis rašo:

Internacionaliam Amfiteatre, kur vyks Republikonų Partijos konvencija, virš kalbėtojų platformos iškelta didelis Abe Lincolno atvaizdas. Fabrikantų Susivienijimo, Prekybos Rūmų čampionai ir monopolinio kapitalo šulai, kurie susirinks ateinantį pirmadienį Internacionaliam Amfiteatre, nori tuomi parodyti, kad Lincolnas yra jų ideologas. Bet tai politinė šventvagystė.

Lincolno atvaizdas, kaipo simbolis progreso, tinka ne republikoniškiems toriams, bet Ashland Auditorium, kur vakar prasidėjo Progresyvių Partijos konvencija. Lincolnas, kuris visą savo gyvenimą vadovavosi tuo giliu įsitikinimu, kad darbas stovi aukščiau nei kapitalas, buvo su darbo žmonėmis, o ne su kapitalo oligarchija. Lincolnas buvo novatorius politiniam gyvenime, liaudies tribunas, negrų rasės emancipatorius. O kuo yra republikonų pilioriai? Jie susimetė vienon kompanijon su akliausiais demokratijos priešais, su diktatoriais, paliekonimis tos verginingų oligarhijos, prieš kurią Lincolnas vedė žūtbūtinę kovą.

Kada savo konvencijos išvakarėse republikonų šulai riejasi savo tarpe dėl delegatų iš pietinių valstijų, Negrų Pažangos Asociacijos (NAACP) lyderis Walteris White metė kaltinimą, kad delegatai iš pietinių valstijų perkami, mokant už dūšią po $2,500, **o tie delegatai yra su dikšikratais Siamo dvynukais. Pietinių valstijų delegatai turės republikonų konvencijos nusveriamąją jėgą.** Tai ką jau čia kalbėt apie kokį nors demokratinį procesą kandidatų pasirinkime. Politinių makliorių mašina, o ne eiliniai republikonai bus jų konvencijos bosai.

ČIANGO ČEBATLAIŽIAI

"Kinai pasiruošę sukilti," sako Čiangas, pagal Chicagos Naujienų redaktorių. Taipgi Čiangas pareiškęs, kad "komunistai išskerdė daugiau kaip penkis milijonus žmonių" ir kad "gyventojai laukią tautinės armijos invazijos."

Tuo visai neabejoja Čiango čebatlaižys Grigaitis ir Čiango sąpaliojimus talpina savo laikraštin su pabrėžimu.

Iš Progresyvių partijos suvažiavimo Chicagoje

Rašo **Rojus Mizara**

STRAIPSNIS PIRMAS

Antrasis Progresyvių partijos suvažiavimas įvyko liepos 4-5-6 dienomis Ashland Auditorijoje Chicagoje.

Pilnų delegatų dalyvavo 1,797; brolių delegatų — 1,500. Jie atstovavo 41 valstiją.

Didžioje salėje ,kur suvažiavimas vyko, buvo iškabinti sekami obalsiai:

"Prekyba su visomis šalimis užtikrins visiems darbus!"

"Tuojau baigti Korėjoje karą!"

"Atsteigti Teisių Bilių!"

"Sužlugdyti džim-krovizmą — išrinkti negrus į valdines įstaigas!"

Liepos 4 diena buvo praleista delegatų registravimui, o taipgi įvairių komitetų posėdžiams. Svarbiausias komitetas buvo tas, kuris parūpino rinkiminę platformą. Šin komitetan buvo sutelkta pačios geriausios pajėgos, nes rinkimų platforma — didžios svarbos dokumentas.

Pirmoji sesija

Vakare prasidėjo masinė sesija; ji buvo entuziastiška. Suvažiavimą atidarė partijos pirmininkas, buvęs Minnesota valstijos gubernatorius **Elmer Benson.**

Tarp kitko jis pasakė:

"Šis momentas labai svarbus. Mes susirenkame į trečiąjį suvažiavimą, kuomet mūsų priešai buvo skelbę, būk mes nesušauksime nei antrojo... Mes susirinkome dirbti. Mes suvykome sudaryti rinkiminę platformą... Mes kalbame už laisvąją Ameriką..."

Antruoju vakaro kalbėtoju Bensonas pristatė Progresyvių partijos vice-pirmininką, **Paul Robesoną,** kuris tarp kitko sakė:

"1947 metais, dalyvaudamas NAACP suorganizuotame pikietavime St. Louis mieste, aš nusprendžiau pasitraukti nuo koncertų estrados ir stoti diena iš dienos kovon už liaudį, iš kurios esu kilęs. Laikydamasis logikos, kovodamas už pilnas civilines teises ir lygybę negrams, aš įstojau į kovą už taiką..."

Robesonas atžymėjo eilę svarbių įvykių, pasireiškusių žmonių kovose už laisvę ir civilines teises. Tarp tų įvykių svarbiausias buvo Peekskill "incidentas."

Jis nurodė, jog pažangioji visuomenė, kovodama už taiką, privertė partiją svarstyti klausimus, liečiančius liaudies reikalus.

"Taigi," sakė artistas-visuomenininkas, "šiandien aš atsistoju prieš jus tvirtesnis, negu kada nors esu buvęs savo įsitikinime, jog reikalas yra didesnis ir galimybės taipgi didesnės šiandien, kaip buvo seniau, mūsų partijai, kuri buvo sukurta prieš ketverius metus."

Toliau:

"Demokratų ir republikonų partijų vadovai yra apsivienijė karo ruošimui. Besirengdami karui, jie priversti naikinti civilines teises. Visi jie atmeta vienintėlį, tikrą dalyką, kurio trokšta pasaulio žmonės, būtent: taikų sugyvenimą su Tarybų Sąjunga, su kraštu, kuris parodė, jog ten gali taikiai, prieteliškai sugyventi daug respublikų. Praėjusią savaitę Britanijos parlamente britų darbo partija griežtai pasisakė prieš karo ruošėjų veiksmus, kuriuos užgiria Taftas, Eisenhoweris ir Trumanas..."

Kalbėtojas nurodė, jog šiemet, rinkiminėje kampanijoje Progresyvių Partijai atsiras didžiausios progos kovai už taiką, už laisvę, už civilines teises.

Pagrindinė kalba

Vyriausiu vakaro kalbėtoju buvo Dr. W. E. B. DuBois, žymus negrų mokslininkas, visuomenininkas, rašytojas, 84 metų amžiaus vyras, bet dar pilnas energijos ir gyvumo.

Jis pasakė pagrindinę kalbą, — **keynote speech,** kaip priimta pas amerikonus vadinti tokias partijų suvažiavimuose kalbas.

Pradžioje savo kalbos jis griežtai smerkė karą ir jo ruošėjus. Jis greta kitko sakė:

"Ką gi mes gavome iš 'Karo baigti karui'? Daugiau karų! Ką mes gavome iš 'Karo išlaikymui demokratijos'? Mažiau demokratijos. Ką mes gauname iš 'Šaltojo karo, vedamo už laisvę'? Mažiau laisvės galvojimui ir daugiau laisvės žmonių žudymui."

Palietęs republikonų partiją ir josios numatomus prezidento vietai kandidatus, Dr. DuBois sakė:

"Jei norite taikos, neišrinkite prezidento vietai asmens, išmokslinto karui. Jei norite karo, išrinkite Eisenhowerį prezidentu, nes tik karo reikalus jis težino..."

O Taftas? Jis — turčius, jis turi daug nuosavybių, — jis atstovauja turčių interesus.

Dėl to Dr. DuBois sakė:

"Šiemet balsuokite už Vincent Hallinan, — advokatą ir darbininkų vadovą, kuris šiuo metu yra kalėjime, nes šiandien sėdėjimas kalėjime yra aukščiausias pagerbimas, kokį ši tauta tegali savo herojams suteikti; balsuokite už Charlottą Bass, kuri atstovauja juodąją Ameriką ir Amerikos moteris."

Dr. DuBois kalba buvo nepaprastai gili ir gražiai pasakyta. Mums teks prie jos vėliau grįžti ir pasidalinti ja su mūsų skaitytoašis.

Antroji Sesija

Antroji sesija prasidėjo liepos 5 dieną rytą. Pirmininkauja Vito Marcantonio.

Įžanginę savo kalbą Marcantonio, — veikėjas ir buvęs kongresmanas, — pradėjo:

"Amerikos liaudis trokšta taikos, — vyriausiai, ji nori taikos Korėjoje. Korėja šiandien yra centriniu dienos reikalu. Amerikos liaudis nori žinoti, ką šiemet politinės partijos ir jų kandidatai darys dėl Korėjos. Korėjos klausimas viršija visus kitus klausimus. Jis giliai paliečia kiekvieną Amerikos gyvenimo fazę. Amerikiečiai reikalauja, kad tas klausimas būtų išspręstas... Trumanas ir demokratai davė mums korėjinę katastrofą..."

Marcantonio nurodė, jog prieš dvejis metus, birželio 27 d. jis buvo vienintėlis Kongrese asmuo, drąsiai pasisakęs prieš įtraukimą šio krašto į korėjinę katastrofą.

Demokratų ir republikonų partijos 1948 metais, sakė kalbėtojas, žadėjo kovoti už civilines teises, už jų praplėtimą ir išsaugojimą. Bet abidvi šios partijos savo pažadus numetė šalin, nes joms ne tai rūpi; joms rūpi karas. Negrų tauta persekiojama, prispausta, žudoma. Puolami darbininkų judėjimo veikėjai. Faktai sako, nurodė Marcantonio, jog taika Korėjoje, taika pasaulyje yra geriausias gynimas žmonių gyvenimo lygio ir organizuotų Amerikos darbininkų.

"Trumano valdžia naudojo komunizmo baubą karui ruošti ir savo politiniams interesams praplėsti," sakė kalbėtojas.

Šiandien, kai siautėja krašte isterija, Marcantonio pabrėžė, tenka visais galimais būdais prieš ją kovoti, — tenka ginti mūsų kraštą nuo pražuties, ginti demokratiją. Kad apginti demokratiją, reikia ginti komunistų ir Komunistų partijos konstitucines teises.

Baigęs savo įžanginę kalbą, pirmininkas Marcantonio pasakė, jog dabar bus rinkiminės platformos svarstymas ir priėmimas.

Apie tai bus kitame straipsnyj.

Londor. — Urmų užplūdęs vanduo nuskandino 6 mainierius Point of Air anglikasykloj.

Japonijos mieste Osaka policija žiurinėja sužeistus demonstrantus, kurie reikalavo baigti Korėjos karą. Policija daugelį jų sužeidė, 150 areštavo.

VAIRUMŲ PUSLAPIS

Pažinkime Lietuvos sostinę Vilnių

Rašo R. KRUTULYTĖ,
Vilniaus Universiteto dėstytoja

VILNIUS—Tarybų Lietuvos sostinė, revoliucinių tradicijų miestas, administracinis ir kultūrinis, sparčiai augančios pramonės centras. Mieste daug istorinių ir senosios architektūros paminklų. Vilnius išsidėstęs kalvose nepaprastai vaizdingose Panerių vietovėse, jį kerta Neries upė, daranti čia posūkį į pietus.

Jau gilioje senovėje Neries ir Vilnelės upės santakoje būta sodybų. Vėliau, Gedimino laikais, Vilnius tapo administracinis Lietuvos centras. Siekdamas apsiginti nuo kryžiuočių, Gediminas kalne, kurį tuomet iš pietų ir vakarų juosė Vilnelė, iš šiaurės — Neris, o iš rytų — kalvų virtinė, pastatė medinę tvirtovę. Pilis ir kalno papėdėje iškilę ūkiniai pastatai buvo apjuosti mūrine siena. Vienas šios sienos bokštų tebestovi ir dabar Pilies aikštėje, priešais katedrą.

Gediminas, padaręs 1323 metais Vilnių savo sostine, siekė paversti miestą ir ekonominiu krašto centru. Buvo kviečiami amatininkai, pirkliai. Senojoje miesto dalyje (dabartinė Gorkio gatvė) susikūrė prekybinis centras, išaugo eilė namų.

Penkioliktame amžiuje Vilnius jau buvo virtęs žymiu prekybos centru, per jį ėjo Rusijos ir Vakarų pirklių transportai: kailiai, sidabras, metalo dirbiniai ir kitos prekės. Vilnius prekiavo su Pskovu, Novgorodu, Pavolgio miestais, Konstantinopoliu.

Pradžioje šešioliktojo amžiaus, ryšium su totorių antplūdžio pavojumi, miestas buvo aptvertas trijų metrų storio siena su eile vartų. Kai kur išliko šios sienos liekanos. Išliko ir Medininkų vartai, vėliau pavadinti Aušros vartais.

Prekybinėje miesto dalyje iškilo mūrinė rotušė. Vienoje jos pusėje buvo pastatytos kartuvės, kitoje — gėdos stulpas. 1781 metais pasyręs Rotušės bokštas griuvo, suardęs visą pastatą. Po dviejų metų, pagal talentingo, iš valstiečių kilusio lietuvių architekto Lauryno Stuokos - Gucevičiaus projektą, buvo pastatyta nauja rotušė. Tarybų valdžios metais jos rūmuose atidarytas Dailės muziejus.

Kartu su miestu augo ir jo priemiesčiai anapus Neries ir Vilnelės. Plėtėsi pramonė.

Kilo miesto kultūra. Maždaug prieš keturius dešimtmečius — 1579 metais—buvo atidaryta Vilniaus akademija, kurios bazėje 1808 metais įkurtas universitetas. Ši aukštoji mokykla—viena seniausiųjų mūsų šalyje. Vilniuje kuriasi spaustuvės, spausdinamos knygos, laikraščiai. Čia mokėsi ir kūrė įžymusis poetas Adomas Mickevičius.

Vilnius — turtingos istorijos miestas, įžymių įvykių liudytojas.

Senasis Vilnius buvo rusų ginklo šlovės liudytoju, jo gatvėmis žygiavo rusų kariai - nugalėtojai, drauge su visa liaudimi sutriuškinę Napoleono antplūdį.

Du kartus — 1705 ir 1708 metais — Vilniuje lankėsi Petras Pirmasis (didysis). Cerkvei, esančiai dabartinės Gorkio ir Bokšto gatvių kampe, jis padovanojo atimtas iš švedų karines vėliavas. Čia jis krikštijo Hanibalą — didžiojo rusų poeto Puškino prosenelį.

19-ojo amžiaus pradžioje Vilniuje kurį laiką gyveno įžymusis rusų karo vadas Kutuzovas, tuometinis Vilniaus generalgubernatorius.

Vilnius darosi vis didesniu priešakinės demokratinės kultūros centru, centru lietuvių tautos kovos dėl laisvės. Čia sueina 1863 metų valstiečių sukilimo Lietuvoje gijos, čia 80-90-aisiais metais vis plačiau ima sklisti marksistinė literatūra: išverstieji į rusų kalbą Markso ir Engelso kūriniai, "Darbo išsivadavimo" grupės leidiniai, pirmieji Lenino veikalai.

Besivystant pramonei, 19-ojo amžiaus pabaigoje atsiranda pramoninis proletariatas, o 1886-1887 metais kuriasi pirmieji revoliuciniai rateliai, su kuriais glaudžiai susiję pirmieji žingsniai Tarybų valstybės ir bolševiku partijos veikėjo Felikso Dzeržinskio. Gausėja miesto revoliucinės tradicijos. 1892 metais įvyko Gegužės Pirmosios demonstracija, parodžiusi proletariato brendimą, jo augantį kovingumą.

1895 metai į Vilnių atvyksta Leninas. Jo atvykimas turėjo didelę reikšmę revoliucinėms organizacijoms Lietuvoje sustiprinti. Atvykęs į Vilnių, Leninas rūpinasi "Iskros" platinimu, jos kuo plačiausiu paskleidimu.

Artėja 1905-1907 metų revoliucija. Auga Vilniaus darbininkų revoliucinis pakilimas. Prasidėjus revoliuciniam įvykiams, Vilniaus darbo žmonės stoja į aktyvią kovą su carizmu, kartu keldami į šią kovą Lietuvos liaudį.

Didžioji Spalio revoliucija pradeda naują gadynę lietuvių tautai, o taip pat ir jos senajai sostinei Vilniui. Vadovaujant nenuilstamam revoliucionieriui Vincui Kapsukui-Mickevičiui, 1918 m. spalių 1-3 dd. įkuriama Lietuvos Komunistų Partija. 1918 metų gruodžio 8 d. Vilniuje buvo sudaryta Laikinoji Lietuvos revoliucinė vyriausybė, o gruodžio 16 d. Lietuva paskelbiama Tarybų socialistine respublika su sostine Vilniumi.

Klesti Tarybų Lietuvos sostinės kultūra. Gausiam būriui Tarybų Lietuvos sostinės kultūros darbuotojų — rašytojų, kompozitorių, dailininkų, artistų, režisierių, kinematografijos darbuotojų, liaudies meno meistrų — suteiktos premijos. Tarybų valdžia sukūrė Vilniuje Mokslų akademiją su jos gausiais institutais, eile muzieju — Dailės, Revoliucijos, Etnografijos ir kitus, respublikinius Dailės institutą ir konservatoriją, Lietuvos kino (judžių) studiją. Rekonstruoti visu trijų sostinės teatrų ir filharmonijos rūmai, iškilo puošnus "Pergalės" kinas, pastatyti trys sportų stadionai su 30,000 vietų. Vilniaus aukštosiose mokyklose mokosi 5,000 studentų — daugiau negu visoje Lietuvoje, buržuazijai valdant. Vyksta technikumų, mokyklų, studentų bendrabučių, kultūros statyba.

Bus pradėti statyti puošnūs Centrinės bibliotekos rūmai. Jų knygų saugyklose galės būti laikomi 2 milijonai tomų knygų.

Vilnius tapo miestu-sodu. Kasmet jame sukuriama naujų skverų, alėjų. Vasara jo gatvės ir aikštės nuklojamos gėlių kilimais. Neries vingyje ir Gedimino kalno papėdėje kuriami sodai ir parkai. Rekonstruojamos gatvės ir aikštės. Šiais metais pradedama stambių architektūrinių ansamblių statyba. Išaugo eilė gyvenamųjų namų darbininkams miesto centre.

Vilkpėdėje, Antakalnyje, Kirtimuose, Geležinkelininkams miesto centre statomas didžiausias Vilniuje namas. Jame bus įrengta 115 butų, didelės parduotuvės. Iškilo didingi paminklai. Plečiamas susisiekimas ištaigingais autobusais, traukiniais, lėktuvais. Sąjunginės Vyriausybės patvirtintasis Vilniaus miesto generalinis rekonstrukcijos planas numato tolesnį Tarybų Lietuvos sostinės suklestėjimą.

IŠ ISTORIJOS

Rašo D. M. Šolomskas

Hitlerininkų "blitzkriego" planai ir tarybinis karo laimėjimo planas

Ir dabar kapitalistinio pasaulio politikai ir karo "strategai" negali atsakyti: kodėl Hitleris buvo sumuštas Tarybų Sąjungoj? Vieni iš jų aiškina, kad Hitleris "padarė klaidą," kiti, kad jį "sumušė rusų žiema, teritorijos plotai, rusų nepaisymas mirties, talkininkų ginklai, antras frontas," ir tt.

Visos tos teorijos yra vėjo neštos ir pamestos. Vyriausia tai, kad tie politikai nenori ir negali suprasti tarybinės santvarkos galybės, nenori ir nemoka suprasti žmogaus, kuris, įgijęs laisvę, jos neatiduos. Bet apie tas teorijas pakalbėsime kada vėliau.

Koki buvo Hitlerio planai?

Kas gi yra fašizmas? Jis yra paskutinė priemonė kapitalistinės tvarkos išgelbėjimui savo viešpatavimo. Kada jau kitokios priemonės neveikia, tai kapitalistinė klasė griebiasi atviros ir žiaurios diktatūros. Pamatiniai, kaip "demokratinėj" Francijoj, taip fašistinėj Vokietijoj buvo kapitalistinė santvarka. Ir nedyvai, kad Francijos valdonai labiau bijojo savo darbininkų, jų santvarkos, negu Hitlerio okupacijos. Dabas tas jau aišku.

Tas buvo aišku ir karo sąlygose, tik daugelis pražiūrėjome. Tarybų vyriausybės vadas 1941 metų lapkričio 7 sakė: "Vokiečiai žinojo, kad jų politika žaisti prieštaravimais tarp atskirų valstybių klasių ir tarp valstybių bei Tarybų šalies jau davė savo vaisius Prancūzijoje, kurios valdovai leidosi įbauginami revoliucijos šmėkla, ir iš tos baimės padėjo Hitleriui po kojų savo tėvynę, atsisakydami nuo pasipriešinimo."

Suprantama, kad tie lengvi laimėjimai apkvaišino Hitlerį ir jo sėbrus. Jie sudarė perdėtą vaidentuvę, kad kapitalistiniame pasaulyje neatsiras prieštaraujančių hitlerizmui. Jie pamiršo savitarpinius prieštaravimus. Jie su panieka žiūrėjo į tarybinę santvarką ir manė, kaip ir dabar daugelis mano, kad nuo pirmųjų smūgių ji sugrius.

Hitleris ir jo artimi generolai 1940 metų gruodžio 18 dieną, didžiausioje slaptybėje, sudarė planą užpuolimui ant Tarybų Sąjungos ir jos nukariavimui. Planas buvo žinomas kaipo "Barbarossa" ir laikomas slaptybėje.

Pagal jį hitlerininkai slaptai sutraukė linkui Tarybų Sąjungos iki 170 divizijų, bendrai apie 3,000,000 vyrų, 10,000 tankų, 12,000 karo lėktuvų. Į savo pusę įtraukė Suomiją, Rumuniją, Vengriją ir suplanavo iš pasalų užpulti, nes tikėjosi, kad tokis užpuolimas ant 50% jiems padidins galimybę karo laimėjimui.

Hitlerininkai jautė, kad pavergtos Europos liaudis, nepaisant išdavikų valdininkų, neapkenčia vokiečių jungo ir prieštaraus. Todėl jie siekė sunaikinti Tarybų Sąjungos karines jėgas į vakarus nuo Maskvos, Leningrado ir Rostovo, į mėnesį ar pusę užimti Leningradą, Maskvą, Kijevą, Rostovą ir priversti tarybinę šalį pasiduoti, kaip pasidavė Francija. O jau tada atsisukti linkui Anglijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų ir šioms šalims padiktuoti savo politiką.

Hitlerininkai manė, kad tarybinė santvarka netvirta. Jie manė, kad kaip tik pradės karą, tai Tarybų Sąjungoje prasidės įvairių tautų nesutikimai — sukilimai.

Jie manė, kad tarybinė armija yra menka, negalės tinkamai kariauti. Taip manė ne jie vieni, bet taip mano ir dabar daugelis karo kurstytojų, nepaisant istorinių faktų.

Tarybinė laimėjimo strategija

Karas yra tąsa politikos. Tarybinė šalis dėjo pastangas pastoti karui kelią. Kada jis iškilo, kada ji buvo užpulta, tai pasuko visas jėgas karo laimėjimui.

Prieš ją buvo galingas ir žiaurus priešas. Hitleris turėjo su savimi visą Centralinę ir Vakar. Europą ir čielybėje pagrobtą jos industriją. Prieš Hitlerį nebuvo antro fronto. Jis galėjo mesti visas savo jėgas prieš tarybinę šalį. Iš pasalų užpuldamas padarė jai daug žalos. Tarybinė armija buvo neatmobilizuota, nesutraukta į vakarus. Prie to Tarybų šalis turėjo laikyti galingą armiją ant Mandžūrijos sienos prieš Japoniją ir ant Turkijos. Todėl karas prasidėjo tarybinei šaliai nepalankiose aplinkybėse.

Tą išdėstė jos vadas 1941 metų liepos 3 ir lapkričio 7 dd. Bet hitlerininkai apsiriko, kad tarybinė santvarka nestipri. Ji pasirodė stipriausia, jos tautos vieningos, o apsigynimo jėgos galingos.

Jos karių dvasia buvo stipri, nes jie gynė savo namus, savo miestus, šeimas, tėvynę. Užimtuose plotuose nepasitiko hitlerininkų, kaip jie manė, kaipo "išlaisvintojų," bet prasidėjo prieš juos masinis partizanų karas. Tarybinis karo laivynas ir orlaivynas pasirodė savo aukštumoje. Tarybiniai ginklai ne tik neblogesni, bet savo kokybe pralenkė hitlerininkų ginklus — lėktuvai, kulkosvaidžiai, tankai, artilerija ir eilė kitų.

Per pirmus keturis mėnesius tarybinė strategija buvo — **aktyvus apsigynimas ir priešo jėgų naikinimas.** Ir jis davė didžiulių rezultatų. Jeigu paimti už 100% hitlerininkų veržimąsi į Tarybų žemę pirmą mėnesį, birželio 22 ir liepos 22 dd., tai sekamą mėnesį jie jau įsiveržė tik 72%, trečią mėnesį — 37% ir tt. Jų pirmyneiga mažėjo. Pagaliau prie Leningrado buvo sulaikyti. Prie Maskvos, Rostovo ir Tikvino sumušti.

Hitlerininkai maršavo pirmyn trimis kryptimis: viena linkui Leningrado, kita (vyriausia jėga) linkui Maskvos, o trečia linkui pietų — Rostovo. Ir visur jie buvo sulaikyti. Į keturis mėnesius laiko tarybinė šalis neteko apie 2,000,000 kovūnų; gi hitlerininkai apie 4,500,000 užmuštų, belaisvių ir sužeistų. Kalnai jų amunicijos buvo sunaikinta. Kirsti smūgiai prie Jelnės, Tikvino, Rostovo, Smolensko ir Maskvos sunaikino tą mytą, būk hitlerininkai nesumušami. Apie tuos mūšius kitados pakalbėsime. Pirmąjį karo laikotarpį galima pavadinti **tarybiniu malūnu, kuris sumalė hitlerininkų karinę jėgą.**

Išeina, kad tarybinė karo strategija buvo pranašesnė už hitlerininkų ir kartu visų tų, kurie numatė hitlerininkų pergalę.

Verta mums prisiminti

Tada, kai buržuaziniai "karo strategai" tik matė Hitleriui laimėjimus, nedaugelis buvo tokių, kurie sugebėjo blaivai pasverti esamą padėtį ir numatyti ateitį. Tarpe jų buvo mūsų dienraštis ir kita darbininkiška spauda, kurie numatėme sunkų, ilgą karą, bet galų gale hitlerininkų pralaimėjimą.

Žurnale "Šviesoj," Nr. 3, 1941 m., už liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesius, aiškindamas fašizmo karą prieš tarybinę šalį, tarpe kitko, rašiau, kad hitlerizmas žlugs dėl sekamų sąlygų:

"Nors Vokietijos, Italijos fašistai ir jų talkininkai jau daug šalių pavergė, —skaitome ten, — jų tarpe ir Lietuvą, nors jie užgrobė didelius plotus Sovietų Sąjungos, bet jie negalės šį karą laimėti...

"(1) Fašistų karo jėgos, ypatingai gyvoji jėga, kasdien silpnėja ir neturi iš ko jas atpildyti kariais.

"(2) Sovietų Sąjungos sauszemio ir oro jėgos neišsemiamos. Sovietų liaudis yra apvienyta kovai iki bus fašizmas išnaikintas. Anglijos ir Jungtinių Valstijų karo laivynai su pagalba Sovietų laivyno yra valdovai jūrų...

"(3) Sovietų Sąjungos, Anglijos ir Amerikos kaip gyvosios, taip ir medžiaginės jėgos yra neišsemiamos.

"(4) Pavergtose šalyse nuolatos auga žmonių pasipriešinimas fašizmui. Italijos fašistų silpnybė jau pasireiškė šiame kare, nes liaudis nenori kariauti..."

Tokius pateikiau faktus, kurie kalbėjo už tai, kad fašistai turės karą pralaimėti. Ir, kaip matome, mes neapsirikome, nes darėme išvadas nevienpusiškai.

JAV, – ne vienintėlės žemėje Jungt. valstybės

Amerikos Jungtinės Valstybės nėra vienintėlės, kurios naudoja tą vardą. Eilė kitų vartoja tą patį išsireiškimą, bet tas mažiau žinoma. Pasekoje, kalbant apie "Jungtines Valstybes," mes visuomet omenyje turime **Amerikos** Jungtines Valstybes. Bet verta žinoti, kad Brazilija oficialiai save vadina "Brazilijos Jungtinės Valstybės (Estados Unidos do Brasil), ir kad Meksika save vadina "Meksikos Jungtinės Valstybės (Estados Unidos Mexicanos).

Nuteista 12 čechų, kurie prašė Trumaną ir Churchillą užpult Čechoslovakiją

London. — Čechoslovakijos radijas pranešė, jog 12 čechų tapo nuteisti kalėjiman nuo 7 iki 20 metų kaip šalies išdavikai.

Teismas surado, kad jie siuntė prašymus prezidentui Trumanui, Anglijos premjerui Churchillui ir popiežiui, ragindami karu užpult Čechoslovakiją ir sunaikint jos liaudies valdžią.

London. — Anglų darbininkai demonstravo prieš atsilankiusį Amerikos generolą Ridgway, vyriausią vakarinių armijų komandierių prieš Sovietus.

Kaz. Bevardžio Margumynai

1878 metais, Mrs. Susan B. Anthony parašė prie J. V. konstitucijos pataisymą ir įteikė senatui apsvarstyti, suteikimui moterims balsavimo teisių. Tas įnešimas žėdname naujame kongrese buvo pakartotas ir tik po 41 metų bandymų, 1919 metų birželio 4 d. moterys gavo teisę balsuoti.

—:—

Jungtinėse Valstijose pastaruoju laiku proporcionaliai dirba plieno industrijoje 670,000 darbininkų. Praeitais 1951 metais pagaminta 105 milijonai tonų plieno.

—:—

Jungtinėse Valstijose vėliavos pagerbimo diena įvyksta birželio 14 d.

1877 metais prezidentas Rutherford B. Hays, 100 metų sukakties proga nuo vėliavos priėmimo, paskelbė, kad žėdnuose metuose birželio 14 d. būtų atžymėta vėliava, ją išplečiant atvirame ore.

—:—

1936 metais, kai Franklin D. Roosevelt buvo nominuotas antram terminui į J. V. prezidentus, demonstracija su šūkiais už Rooseveltą tęsėsi valandą ir 10 minučių.

—:—

Jungtinėse Valstijose oficialiai pripažinta tautos himnu "Star Spangled Banner" (Žvaigždėtoji Vėliava) 1931 metais. Tada patvarkyta, kad giedant himną audiencija privalo atsistoti.

—:—

Meksikoje, Choula mieste, yra 365 bažnyčios, tai yra kiekvienai dienai metuose. Tai religinis sauvaliavimas, kaį kunigai toje šalyje turėjo neribotą galią.

—:—

Fort Knox, Kentucky valstijoje, randasi Jungtinių Valstijų paslėptas auksas. Spintos (vault) durys sveria 26 tonus. Spyna su dviem kombinacijom. Du žmonės paslaptingai žino vieną kombinaciją. Prieangyj dieną ir naktį stovi kareivių sargyba.

—:—

Pastaruoju laiku išsigarsinusi Grandma Moses (Anna Mary Robertson Moses) pradėjo piešinius piešti, sulaukus 80 metų amžiaus. Jos piešiniai dabar stovi šalia kitų žymių piešėjų kūrinių galerijose.

Grandma Moses gyvena Eagle Bridge, N. Y., baigianti 92 metus amžiaus, bet dar ir dabar pasinėrus piešimo darbe.

—:—

Šių metų gegužės 1 dieną Sing Sing kalėjime buvo 1,705 kaliniai. 1,704 vyrai ir 1 moteris, laukianti nužudymo elektros kedėje.

—:—

Pagal cenzo apskaitliavimus, New Yorkas turi 7,891,957 gyventojus. Londonas gyventojų turi 8,346,137.

Kazys Bevardis

Manila, Filipinai. — Audra nuskandino daug valčių, pražudant 200 žvejų.

ĮSPŪDŽIAI IŠ KELIONĖS TARP SAN FRANCISCO IR PORTLAND, OREGON

Kadangi žmonės žingeidauja žinoti šį bei tą apie įvairius dalykus ir turėdami laiko važinėja vienur tai kitur, todėl tikiuosi, kad ir šis mano aprašymas bus naudingas, tūli gal vienu ar kitu dalyku galės pasinaudoti.

Apie kelionės pradžią

Jau mus senai noras viliojo kada nors nuvykti į Oregono valstiją, į Portlandą ir aplankyti tos apielinkės lietuvius farmerius, kurių dauguma gyvena Oregon City apielinkėj.

Prasidėjus šios vasaros vakacijų sezonui, tad ir aš gavau progą ištrukti iš dirbtuvės ant savaitės laiko, ir pirmas pasirengimas buvo važiuoti į Oregono valstiją, pamatyti kaip ten žmonės gyvena, koks skirtumas klimato nuo Kalifornijos, aplankyti mūsų senus pažįstamus ir susipažinti su naujais žmonėmis. Tad nieko nelaukę pasirengėm į kelionę.

Kadangi važiavom su savo automobiliu ir buvo vietos dėl penkių, tai prie mūs prisidėjo drg. Sutkai ir Marytė Rade, oaklandietė. Birželio 7 d. ankstyvam ryte, susidėję reikalingus daiktus į automobilių, leidomės į kelionę per auksuotų vartų (Golden Gate) tiltą į šiaurius, US 101 vieškeliu. Mintis buvo padaryti kelionę virš 700 mylių į vieną dieną, kol pasieksim sprendžiamą vietą.

Oras buvo maž daug ūkanotas ir nešiltas. Todėl vietom buvo galima paskubinti važiavimas. Nejučiom prašvilpėm pro daug mažų miestelių ir didesnių miestų, Santa Rosa, Ukiah ir apie pietus pasiekėm Eureką už 300 mylių nuo San Francisco. Nuo Crecent City pasukom į Oregono valstiją per milžiniškus raudonmedžių miškus, kurie tęsėsi per šimtus mylių. Nors labai įdomu matyti puikius gamtos vaizdus ir žaliuojančius miškus, įvairius kalnus-kalnelius ir kriaušingus krantus šalykelėse kur pravesti vingiuoti keliai, bet vairuojant automobilį nėra kada į viską tėmyti. Pasiekus Grand Pass miestą oras daug pasikeitė ir ant laukų matėsi kitoki vaizdai, nes ten lietus dažnai lyja, tai kur tik pažvelgsi, visur matos puikus žalumas ir jaučiasi kitokia atmosfera.

Keliai per miškus yra labai vingiuoti ir didžiuma kelių pravesta kalnų šone, pagal kriaušingus upelius. Kartais kelias vingiuojasi labai aukštai į kalnus, kad siekia aukščiau 10,000 pėdų, kur debesys maišosi lygiai su žeme. Automobilio motoras pradeda povaliau veikti, užsikemša ausys ir jaučiasi kitokia atmosfera, lengvesnis oras kvepuoti.

Automobilio vairuotojas tokiais keliais važiuojant turi but pilnai blaivus, nes jeigu nejučiom pasuktum biskį per toli iš kelio, ar per greit važiuotum, tai reikėtų atsisveikinti su gyvasčia.

Privažiavus Oregono valstiją ir pervažiavus plačius miškus, keliai yra daug tiesesni, kad ir ne taip platūs. Dabar yra konstruktuojami nauji keliai Oregono valstijoj, kurie bus šimtu nuošimčių platesni ir daugumą tiesūs, eina miestas nuo miesto, kad net ir nakties laiku būna saugu važinėti.

Oregono valstijoj pakelyje teko sustoti nors ant trumpo laiko, Grand Pass, Roseburg, Eugene, Albany, Salem, kuri yra Oregono valstijos sostinė, o už 36 mylių nuo Salem randasi Oregon City. Kadangi pakelyje buvo sunku gauti vieta nakvynei, tai kelionę tęsėm iki galo, iki West Linn, kur gyvena mūsų gerieji pažįstami, draugas Antanas Šatas-Shultz. Pasiekėm jo ūkį vidurnaktyje. Ilgai netrukus mes buvom įprašyti į stubą ir dar valandžiukę pasikalbėję ėjome ilsėtis.

Pirma diena ant ūkės

Ant rytojaus buvo sekmadienis. Tą dieną tos apielinkės organizuoti farmeriai turėjo savo LDS susirinkimą draugų Rosemorių ūkyje, Washougal, Wash., apie 50 mylių už Columbijos upės nuo West Linn, Ore. Tai ir mums buvo proga ten nuvykti ir pasimatyti su senais oregoniečiais ir susipažinti su naujais draugais ir draugėmis. Ten nuvykę net mes nustebom pamatę tokį skaitlingą LDS susirinkimą, kai didmiesčiuose kuopos, kurios turi šimtus narių, turi mažesnius susirinkimus, palyginus su farmų žmonių skaičium. Kuopa, apart savų reikalų, nutaria surengti pikniką d. Ulckių miškelyje dėl darbininkiškų laikraščių naudos. Po susirinkimo buvo paruošti taip puikūs pietūs, kad atrodė tikrai kaip koks banketas. Mes sanfranciskiečiai ta proga pasinaudojom, buvom labai draugiškai pavaišinti ir po pietų visi draugiškai pasikalbėjom per keletą valandų. Pavakaryje visi grįžom atgal į Oregono valstiją. Visi jautėmės linksmūs ir labai užganėdinti dalyvavę draugiškoj sueigoj. Diena buvo šilta ir saulėta, tai gerai pasinaudojam ir saulės kaitra ir draugų Rosemorių draugiškumu.

Draugiškos sueigos

Mums važiuojant iš San Francisco vyriausia mintis buvo, kad nuvykus į Oregono valstiją aplankyti mūsų labai seną pažįstamą ir mano kaimyną iš Lietuvos, Joną ir Oną Grite, kurie jau eilė metų gyvena Portlande, 6807 N. E. Union Ave. Aš atvykau iš Lietuvos pas savo sesutę į North Adams, Mass. Bet aš su ja negalėjau rodos gauti. Tad po keleto dienų mano Amerikoje gyvenimo, atvykau pas Joną Grite į Cleveland, O., ir aš pas juos išgyvenau apie pusmetį, kol pradėjau sau pragyvenimą padaryti. Aš persiskyriau su Grite šeimyna 1912 m. ir iki šių dienų per 40 metų nebuvau jų matęs.

Sužinojus, kad yra gyvi, man labai rūpėjo juos pamatyti ir pasikalbėti. Jonas Grite dar atrodo gerai ir dar vis dirbinėja barbernėje. Tik galvos plaukai taip balti, rodos, kad jis turi baltą kepurę ant galvos. Bet galva visai nepaliesta plikumo, dar turi visus plaukus. Jis turi apie 82 m. amžiaus. Jo žmona Ona atrodo suyargus, bet sveika ir pilnai apdirba stubos darbą, atrodo gana apsukriai vaikščioja po stubą.

Jų sūnus Edwardas užlaiko vaistinę ant Grand ir Morrison Ave. kampo Portlande. Duktė Birutė vedusi su radio inžinierium, turi prakilnų gyvenimą. Tik jos vyras kiek laiko atgal liko paraližiuotas iš pusiau ir nuo to nepasveiksta. Jis dirba sėdėdamas ant važiuojamo krėslo. Gyvena irgi Portlande.

Antradienį buvom užkviesti vakarieniauti pas drg. Ulskius. Mes manėm, kad tik mes vieni ten busim, bet nuvykus pas juos, privažiavo pilnas kiemas puikių automobilių ir didelis skaičius jų drg. ir giminių, kad ir didelėje stuboj buvo pilna žmonių. Taigi prie vakarienės buvom šiltai priimti.

Drg. Ulckiai turtingi žmonės. Turi savo ūkį patogioj vietoj, tarp žaliuojančių miškų ir aplink bėgantis upelis. Apie namus irgi atrodo gera tvarka, Ulskienė yra puiki valgių gamintoja ir moka svečius gerai priimti, pagamina skanius sūrius.

Trečiadienį viešėjomės ir vakarieniavom pas d. Dansot. Jie dar nesenai pastatė naują stubą su visais moderniškais įrengimais ir stuba naujausios mados. Tokia stuba tiktų daugiau turčių apgyventoj vietoj, dėl ūkės gyvenimo atrodo perdaug moderniška. Jis pats yra francūzų tautybės, vedęs su lietuve (Barbora Žukiene), turi gražų mažą ūkį prie Willamette miestuko.

Ketvirtadienį svečiavomės ir vakarieniavom pas mūsų senus pažįstamus, buvusius losangeliečius, Antaną ir Nellie Valančius, kurie randasi arčiau į Salem miestą, prie Canby, Ore. Užlaiko 80 akrų žemės ūkį ir turi visą moderniška mašineriją dėl žemės apdirbimo, grūdams malti ir lentoms pjauti, turi nemažai savo miško ir ganyklas. Kadangi Valančiai gyvena kiek nuošaliau nuo lietuvių, tad tam vakare nedaug jų kaimynų buvo atvažiavę. Vakarą praleidom draugiškais pasikalbėjimais. Galima pagirti, kad ūkių gaspadinės labai prasilavinę maisto gaminime. Kur tik buvom, visur maistas buvo pagamintas pirmos rūšies ir visko net perdaug buvo prigaminta.

Penktadienį mes jau rengėmės vykti, iš kur atvykę. Tai draugai Šatai sumanė padaryti parę ir sykiu atsiskirti draugiškai su visais pažįstamais. Penktadienio vakare buvo visko ko tik kas norėjo, gerti ir valgyti. Vyrai žaidė, kazyriavo, moterys šnekučiavo ir dainavo visokias liaudies dainas. Matukienė moka daug satyriškų dainelių, tai mus visus prijuokino. Svečiai pradėjo skirstytis apie vidurnaktį į namus.

Mes visur turėjom gerus laikus, bet pas draugus Šatus, tai nepaprastai viskas buvo gerai. Mus priėmė į savo namus kaip garbingus svečius. Kasdieną turėjom puikių pasikalbėjimų su jo drauge Domicele ir Antanu. Pagaliau dar surengė puikią puotą svečių išleistuvėms. Šeštadienio ryte įdėjo ant kelionės visokio maisto, kad mes nebadautume, kol parvažiuosim į San Francisco. Tai buvo daugiau, negu gerai.

Jie turi 30 akrų ūkį, naują moderniską stubą ir kitus reikalingus ūkio trobesius. Gera mašinerija, kokia reikalinga ūkiui ir namams. Liuosu laiku jis mums aprodė savo plačią gaspadorystę, turi įvairių įvairiausių reikmenų ir gyvulių jaunų ir suaugusių.

Verta pažymėti šis bei tas apie draugą Šatą. Kada jis nuėjo dirbti ant ūkės, tai visi manė, kad jis ten bus tik laikinai ir mažai rūpinsis ūkio reikalais. Bet pabuvęs kiek laiko dalykai pasirodė kitaip. Šatas energingai gilinosi į ūkio gaspadorystę, jis labai sumanus prie namų ir lauko darbų, žodžiu, jis tinkamas prie visko. Kai draugas Šatas buvo nuvykęs į Sovietų Sąjungą, kurį laiką ten dirbo prie plytų korporacijos, vėliau nuvyko į Maskvą, gavo antros kategorijos leidimą ir vairavo automobilius, vežiojo aukštus Soyietų valdininkus. Budamas Amerikoj, jis niekur bėdos neturėjo su darbais. Dabartiniu laiku jis mano, kad turto, ką dabar turi, jų amžiui užteks ir jie nenori turto krauti, kad kur nors būtų paslėpta bankuose. Šatai gyvendami ant ūkės jau yra išaukavę nemažą sumą pinigų dėl visuomeninių reikalų, daugiausia remia darbininkiškus laikraščius ir organizacijas.

Man per eilę metų gyvenant Amerikoj, bet dar pirmą sykį teko turėti tokias pažymėtinas vakacijas, kurių ilgai nepamiršim.

Svečiuojantis pas oregoniečius, teko susipažinti ir būti pas d. Matukus, Jazelckius, Motuzus ir d. Ambrozus. Matukai turi nedidelį ūkį. Jų ūkis stovi tarpe miškelio iš vienos pusės, o antroj pusėj bėga plati ir srauna Willamette upė. Apie namus viskas švariai ir tvarkingai sudaryta.

Teko lankytis pas d. Jazelckius, bet dėl stokos laiko neteko daug patirti apie jų ūkį, tik mums išvažiuojant d. Jazelckienė apdovanojo su sūriais ir įdavė daug gerų linkėjimų parvešti draugėm sanfranciskietėm. Skundėsi ji su sveikata. Taipgi d. Ambrozas silpnas ant kojų, bet savo ūkį gerai apžiūri, jis yra šatų kaimynas.

Kiek teko patirti, oregoniečiai gerai verčiasi augindami žemuoges, avietes, apynius ir riešutus. Tenka matyti ir nepaprastų augmenų, iš kurių daro gerą pragyvenimą.

Prieš išvažiuojant iš Oregono, per keturias dienas lietus lijo su maža pertrauka, tai važiuodami su virš 300 mylių turėjom kovoti su lietum.

Mums miestiečiams lietus yra įkirus dalykas, bet ūkininkams tai brangiai įkainuojamas dalykas. Kaip tik apie tą laiką jau buvo pradėta šienauti ir dar stovėjo laukuose, tai kai kuriem ir iškados padarė, — sugedo šienas.

Važiuojant iš Oregono valstijos, buvo pastatyta valstybinė sargyba, kuri atydžiai peržiuri automobilius, kad nesivežtum kokių augmenų, vaisių ir tt. Kiek teko patirti, Oregone pardavinėja visokius vaisius, daržoves ir kitus dalykus iš Kalifornijos, o jeigu atranda vežantis iš Oregono kad ir Kalifornijos vaisius, viską atima, nevalia įgabenti atgal. Atrodo labai keista trusto tvarka, gali nusipirkti ten ir valgyti, bet namo vežtis nevalia.

Įdomus vaizdas

Važiuodami namų linkui važiavom US 99 vieškeliu, kuris yra daug moderniškesnis ir tiesesnis kelias, eina veik tiesiai pro Sakramento miestą iki San Diego.

Prisieina užkopti ant labai aukštų kalnų, kaip kalnas Shasta, kuris yra 14,162 pėdų aukštumo, tai arti trijų mylių aukščio. Žemumoj dauguma augina žemuoges, o kada pažvelgi aukštyn, matosi milžiniški sniego kalnai, nuo kurių niekad nenušyla sniegas, žiemą ar vasarą. Per viršų kalnų tik maudosi debesys ir rodos koks vulkanas aplink kalną verda.

Važiuojant per miškus matosi didelis Shasta vandenpuolis ir didelis ežeras, kuris vadinasi Shasta vardu. Turint laiko būtų įdomu tas viskas pamatyti ir pastudijuoti.

Pervažiavom šimtus mylių, sutikom daug traukinių ir trokų vežant medžius dėl lentų ir stubų statymo, bet veik niekur nesimatė statant naujų stubų. Oregono ir Washingtono valstijos labai turtingos miškais, pristato lumberį į kitas valstijas, bet patys sau tik didžiumoj išdirba rakandus ir kitokias medžiagas, kaip tai poperį.

Beje teko gerokai kalbėtis, su d. Povilu Chapu. Jis sakė, kad Portlande jam gerai gyvenimas sekasi kriaučiauti ir iš visko gerai atrodo. Mano kada vykti į Chicagą pasivišėti.

Alvinas.

Valstybės sekretorius Achesonas kalbasi su Anglijos premieru Churchillu, kuris yra 78 metų amžiaus ir manąs dėl senatvės pasitraukti iš valdžios vietos.

Mano pastaba

"Keleivio" redaktoriai šauna ir šauna į rusus ir vis nepataiko! Skaitau "Keleivio" 26-me numeryje, už birželio 25-tą, po antrašte "Švedų Atsakymas." Rašo:

"Birželio 16-tą d. vienas švedų **neapginkluotas** lėktuvas ieškojo Baltijos jūroje dingusio švedų lėktuvo. Ieškantis dingusiųjų lakūnų lėktuvas buvo rusų užpultas, apšaudytas ir numuštas. Švedų lėktuvas nukrito į jūrą, o jo įgulą išgelbėjo vokiečių prekybos laivas."

Į pabaigą tas "Keleivio" peckelis rašo: "Rašymas notų Maskvai yra tuščias dalykas. Maskvos vadai meluoja per akis ir jie supranta tokį atsakymą, kuris šauna ir šauna tiesiai, o ne pro šalį."

Dar savaite vėliau "Keleivio" num. 27-tame, už liepos 2, po antgalviu "Nuomą-Paskolą Prisiminus," J. Str. rašo:

"Šiandieną visi žino, kas iš vadų neapdairumo gavosi. Bet Amerika taip pat gerai žino, kad Rusija ir dabar, nežiūrint visų pokarinių metų pašėlusio ginklavimosi, vis dar nė iš tolo negali susilyginti su savo gamyba su Amerika, o todėl, iškilus naujam jėgų bandymui, būtų patiesta."

Taigi, taigi, "gerbiamas" redaktorėli, labai dėkoju už patiesimą tos nelabosios Rusijos! Bet jūs turėtumėt nepamiršti šito seno lietuvių priežodžio: Jei kiaulė ragus turėtų, visą svietą išbadytų...

Jūs lygiai taip žinote, kad Rusija būtų patiesta, iškilus susirėmimui, kaip "tikrai" žinote, kad tas švedų lėktuvas buvo neginkluotas? Ar tu tą lėktuvą matei, ar jis buvo ginkluotas? O betgi jis galėjo būti ir ginkluotas.

O aš jums, "mieli" redaktorėliai, pasakysiu tikrą tiesą: niekad, o niekad jūsų troškimai Rusiją patiesti neišsipildys! Juk Hitleris irgi taip manė. O juk Hitleris — tai ne jūs. Hitleris turėjo savo globoje jau visą Europą. O betgi pats tapo patiestas, ne Rusija. Jūs, pleperiai, lygiai taip sulauksite patiesti Rusiją, kaip sulauksite "išlaisvintos" Lietuvos!

S—kų Jurgis

$10,000 FONDAS

(Tąsa nuo 1-mo psl.)

P. Vaičionis, Cranford, N. J.	5.00
Ad. Lukoševičius, Elizabeth, N. J.	5.00
W. Damasevich, Elizabeth, N. J.	5.00
Laisvės Rėmėjas, Elizabeth, N. J.	5.00
P. Savičius, Elizabeth, N. J.	5.00
J. Gasparaitis, Hillside, N. J	3.00
Laisvės Skaitytojas, Hightstown, N. J.	2.00
R. Kašėta, Elizabeth, N. J.	2.00

Pereitą savaitę žymus brooklynietis Petras Grabauskas viešėjo senoje lietuvių kolonijoje, Shenandoah, Pa. Jis ten, pasimatydamas su giminėmis ir draugais, prisiminė ir apie Laisvės fondą. Sukolektavo $56.50 aukų ir vieną prenumeratą. Viso pridavė $63.50. Per jį aukojo:

Chas Romikaitis, Reading, Pa.	$10.00
Draugas iš Frackville, Pa.	10.00
Eleanor Stankevičienė, Shenandoah, Pa.	10.00
Chas Zabasevičius, Reading, Pa.	5.00
Ant. Kazokas, Shenandoah, Pa.	5.00
Marg. Bus, Shenandoah, Pa.	5.00
George Pauliukonis, Shaft, Pa.	3.00
Amb. Zalenka, Frackville, Pa.	3.00
Petras Urbonas, Ashland, Pa.	2.00

Po $1: Alek Jenynas, Mahanoy City, Pa.; Petras Kecesky, Mahanoy City, Pa., ir Ant. Yanušonis, Port Carbon, Pa.; Juozas Čekaitis, Shenandoah, Pa., 50c.

S. Sasna sukolektavo piknike ir pridavė $78.00. Per ją aukojo:

Petras ir Ona Marozai, Waterbury, Conn.	$10.00
Domicelė Gabalienė	10.00
Ona Šleivienė	10.00
Draugė iš Queens	6.00
Petrukas, Richmond Hill	5.00
Jurgis ir Anelė Kanopa	5.00
Brownsvillietis	5.00
A. Balčiūnas	5.00
J. Aleksynas	5.00
E., Philadelphia, Pa.	5.00
Anna ir Antanas, Leonardo Zurnis atminčiai	5.00
G. A.	5.00
J. Stakvilevičius	1.00
J. Barkus	1.00

M. Stakoff ant blankos surinko piknike ir pridavė $58.00. Per jį aukojo:

A. Kalakauskienė, Brooklyn, N. Y.	$10.00
Julė ir Edvardas Baziliauskai	10.00
Juozas Šukaitis, Brooklyn, N. Y.	5.00
J. Zayan, Brooklyn, N. Y.	5.00
Jonas Urbonas, Brooklyn, N. Y.	5.00
Napoleonas Kisielius, Brooklyn, N. Y.	5.00
Jonas Kriaučiūnas, Brooklyn, N. Y.	2.00
Jonas Balsys, Baltimore, Md.	2.00
Frank Vaitkus, Brooklyn, N. Y.	2.00
Mr. & Mrs. Kuntz, Brooklyn, N. Y.	2.00
Chas Krasnickas, Waterbury, Conn.	2.00

Po $1: Juozas Žiuraitis, Jonas Petkus, Agnes Grubb, Petras Stankevičius, J. Steponaitis, M. Žiedelis, Petras Daugela, Pranas Zavis.

A. Smith, Philadelphia, P., pridavė $14.00 už prenumeratas ir $6.00 aukų. Per Smithą aukojo:

L. Zigman, Philadelphia, Pa	$3.00
Lithuanian, Philadelphia, Pa.	3.00

R. Merkis, Philadelphia, Pa., sukolektavo ir pridavė $13.00. Per jį aukojo:

A. Adomaitis, Philadelphia, Pa.	$5.00
H. Mattis, Philadelphia, Pa.	5.00
J. Skruop, Philadelphia, Pa	3.00

Cliffside Park, N. J., laišku įteikė $30.00. Už L. prenumeratą $7.00 ir $23.00 aukų į fondą. Aukojo:

Kazys Bevardis—$10.00 ir V. Katinas—$13.00.

K. Petrikienė, Brooklyn, N. Y., sukolektavo ir pridavė $4.00. Per ją aukojo:

Walter Žukas, Elizabeth, N. J	$2.00
V. Januševičienė	2.00

Iš gražiosios Floridos V. Paukštys prisiuntė $10.00. Aukojo sekami:

Bevaikiai Tėvai, Miami, Fla.	$5.00
V. ir A. Paukščiai, Miami, Fla.	4.00
S. Meisonas, Miami, Fla.	1.00

Daugiau dovanų įteikė šie asmenys:

Kazys Juškauskas, Baltimore, Md.	$10.00
A. Taraška, San Leandro, Cal.	5.00
J. Gustaitis, So. Boston, Mass.	3.00
Chas Kayutis, Lowell, Mass.	3.00
A. Misevich, Worcester, Mass.	1.50
J. Žilinskas, Boston, Mass.	1.00

Anderson, iš Rochester, N. Y., prisiuntė $13.00 aukų. Per jį aukojo šie asmenys:

J. Palskis, Scottville, N. Y.	5.00
J. Severinas, Brooklyn, N. Y.	5.00
J. Rinkevičius	3.00

Širdingiausiai dėkojame visiems, kurių vardai aukščiau išspausdinti, už taip gausias dovanas dienraščiui. Šią savaitę fondas pašoko aukštyn virš dviem tūkstančiais dolerių. Gražu! Darbuokimės kiek išgalėdami, kad sukelti visą $10,000.

Laisvės Administracija

GYVIEJI KOVOJA

Parašė ŽANAS LAFITAS

2-29-52 —81—

(Tąsa)

Jis taip pat pasakoją, kad Hansas esąs užmuštas kalnuose savo paties kareivių! (Vėliau tai pasitvirtino. Hansą užmušė po kelių valandų, pabėgus iš stovyklos, Jozefo Poltrumo žmonės.) Užtat nežinia, kas atsitiko su Pantera, teisingiau — su dviem Panteromis, nes paskutinėmis dienomis mums teko ypatinga garbė: stovykloje buvo Briuneris, Rudoji Pantera, ir Kiugelis, Juodoji Pantera (tas pats esesininkas, kuris sutiko mus, kai atvykome į Mauthauzeną).

Mes svarstome šiuos įvykius buvusios kontoros patalpoje. Čia visi mūsų bičiuliai: Barta, Kovotojas, Antonenas ir vienas jugoslavas iš Melko. Buvusis stovyklos raštininkas Albertas, atvykus amerikiečiams, pareiškęs, kad jis norįs pasilikti vietoje ir tvarkyti stovyklos vidaus reikalus, vis dėlto nutarė, kad protingiau pasprukti. Kuno, buvęs stovyklos seniūnas, nors jam ir nebuvo ko bijoti liaudies įniršimo, taip pat dingo.

Dabar šeimininkai—mes.

Reikia spręsti.

Mums paskelbė, kad pusė buvusių kalinių gali būti perkelta į civilines stovyklas prie Šteinbruko. Rusai, čekai ir lenkai nutarė vykti ten.

Jie jau renkasi aikštėje, skubėdami kuo greičiau palikti neapkenčiamas vietas. Viršum minios plazda vėliavos.

Kas minutė įbėga prancūzai pasiteirauti:

— Ką mums daryti?

— Mes liekame!

— Taip, — pritaria Antonenas. — Čia mums bus geriau. Mes turime kepyklą, virtuves, sandėlius, ligoninę. Mes visai galime sutvarkyti tą ūkį.

—Jugoslavai, ispanai, vengrai, italai, o taip pat atskiros nedidelės grupės taip pat nori likti, pareiškia Kovotojas.

Barta apgailestaudamas palieka mus, bet kadangi čekai nusprendė išeiti, jam tenka eiti su jais.

Aš tekšnoju jam per petį.

—Gerai, gerai, Barta, pasimatysime.

Stovykloje liko dar gerokai žmonių—800 prancūzų, 500 jugoslavų, 300 italų, ispanai, vengrai, visų tautybių grupės. (Paskutinėmis dienomis iš Osviencimo ir Melko atvyko dešimtys komandų. Jų tarpe 30 komandų, priklausančių Mauthauzenui kaip centrui. Pati Ebenzė šios "metropolijos" atžvilgiu buvo paprasta komanda.) Su ligoniais tai sudaro daugiau kaip dešimt tūkstančių žmonių. (Išvadavimo išvakarėse pagal stovyklos patikrinamąjį sąrašą 1945 metų gegužės 5 dieną iš bendro 16,650 kalinių skaičiaus ligonių buvo 7,566.)

Visiems jiems reikia duoti valgyti.

Kovotojas pareiškė:

—Aš liepiau užkurti krosnis dešimtą valandą. Dieną mes turime duoti visiems po porciją sriubos. Beveik visi virėjai—ispanai ir jugoslavai. Iš pradžių jie buvo beatsisaką nuo bet kurio darbo, o paskiau sutiko eiti į seną vietą. Reikės pasiųsti jiems talką, nes dabar jie neapsidirbs. Šiaip ar taip, šiandien išsiversime.

Reikia dar išrinkti stovyklos administraciją.

Kartu su ispanų, vengrų ir italų atstovais mes nutarėme išrinkti Ogiustą internacionalinio komiteto pirmininku ir pavesti jam stovyklos viršininko funkcijas.

Antonenas, puikiai susigaudąs sudėtinguose stovyklos vidaus valdymo reikaluose, išrinktas sekretorium.

Mūsų bičiulis Kovotojas, kuris savo iniciatyva jau ėmėsi rimtai organizuoti tiekimą, sutiko vadovauti šiam darbui, kuris šią minutę įgyja lemiamą reikšmę.

Apie administracijos aparato sustiprinimą pagalvosime paskui, dabar stačiai nėra kada.

Kai mes baigėme posėdį, įėjo vienas prancūzas ir pareiškė:

— Amerikos karininkas sargybos būste, jis nori kalbėti su stovyklos viršininku.

—Gerai, einu, — paprastai atsako Ogiustas, tartum jis visą gyvenimą būtų ėjęs tas pareigas.

Jis sugrįžta po kelių minučių ir praneša:

— Karininkas pasakė, kad jie patys ims dalyti sriubą ir maistą, kurį atsivežė su savimi.

—Galima įsivaizduoti, kas iš to išeis! —choru sušunkame mes.

Pro stovyklos vartus išeina lenkai. Jie palieka mus.

—Laimingos kelionės!

Paskui lenkus eina maža belgų vora, visiškai tvarkingai, su vėliavininku priešakyje. Pirmas žygiuoja Žiulis.

Aš rėkiu jam pavymu:

—Kur?

— Žemyn, į čekų stovyklą.

Ir jis niūriai priduria, rodydamas savo draugus:

— Štai nenori pasilikti čia.

— Jūs dar grįšite!

— Na, žinoma, grįšime!

* * *

Mes išsiskirstėme į butus.

Ogiustas ir Antonenas įsikūrė buvusio stovyklos raštininko kambaryje. Prancūzų nacionalinio komiteto biuro nariams buvo leista užimti mažą gretimą kambarį.

Čia yra ir mūsų darbo patalpa, ir valgykla, ir miegamasis.

O stovykloje tuo tarpu įvyko tik tai, ko mes bijojome.

(Bus daugiau)

Connecticut Valstijos

PIKNIKAS

Didysis Visos Valstijos Sąskrydis

Įvyks Sekmadienį

LIEPOS 13 JULY

Gera Muzika Šokiams - Geri Valgiai ir Gėrimai

Light House Grove

Station 23, East Hartford, Conn.

Kviečiame visus į šį gražų pasilinksminimą. RENGĖJAI

MONTREAL, CANADA

$505 LB PARAMOS

Žiemos šalčiai ar vasaros karščiai, visi žino vis vien, kad Liaudies Balso reikalai tie patys. Jis turi išeiti reguliariai. Jo rolė pažangiems Kanados lietuviams nepavaduojama. Todėl Montrealo pažangūs, susipratę lietuviai, net ir vasaros karščių laikotarpyj, kiek korespondentui pavyko surinkti žinių, pavieniai ar atviro oro susibūrime, atliko sąžiningai savo vasarines pareigas ir sukėlė Liaudies Balsui finansinės paramos $505.

Tai garbingas montrealiečių darbas! Puiki laikraščiui parama! Kiti lietuviai, geri Liaudies Balso patriotai, kurie to dar nepadarėte, tuojau padarykite, atlikite savo pareigą — paremkite vasarinį Liaudies Balso finansinį vajų!

—:—

MIESTAS APELIUOJA

Kaip žinia, pabaigoj pereitų metų Montrealo miesto taryba pravedė įstatymą, kuriuo vaduojantis metų laikotarpyj laike šešių religinių švenčių visos krautuvės verčiamos užsidaryti. Septynios didžiosios krautuvės patraukė miestą į teismą, ir aukštesnysis teismas kelios savaitės atgal miesto žygį pripažino nekonstituciniu. Kitais žodžiais, aukštesnysis teismas pravestą miesto įstatymą pripažino nelegaliu.

Dabar iš miesto raštinės pranešta, kad miestas apeliuoja prieš tokį aukštesniojo teismo sprendimą.

—:—

FĖRAS DAR NEKILS

Čia buvo pasklidę gandai, kad miesto Transportacijos Komisija planuoja pakelti transportacijos bilietų kainas. Tačiau pereitą savaitę oficialiai buvo pranešta, kad kol kas dar pasilieka ta pati fėro kaina — mažiausiai dar per ateinančius šešis mėnesius. Tačiau iš antros pusės rodo, kad už šešių mėnesių ar už metų veikiausiai tikrai bus pakelta važinėjimo kaina. Dabar kainuoja vienas tikietas 10 centų, 3 už 25 c.

Taipgi bėgyje 6 mėnesių, tikimasi, gal jau bus paruoštas naujas planas budavojimui požeminio susisiekimo — bet tik planas... Komisija tiek tik teturi teisės. Kaip paruoš planą ir jį patieks miesto valdybai, tada pastaroji tik studijuos, ar imtis tokio milžiniško darbo. Nors pripažįsta, kad prie dabartinės sistemos, užsigrūdusios važiuotės mieste, iš tikrųjų, labai sunki, nepakenčiama padėtis.

—:—

MOKYTOJŲ TRŪKUMAS

Macdonald Kolegijos dėl mokytojų mokyklos direktorius prof. David Munroe pereitą savaitę čia paskelbė, kad Kvebeko provincijoj protestonų mokykloms mokytojų tebejaučiamas didelis trūkumas. Jis, pav., pastebėjo, kad 150 mokinių-studentų, kurie birželio 5 d. baigė mokytojų seminariją ir McGill universiteto apšvietos departmentą, visi buvo paskirti savo vietoms pirmiau, negu jie išėjo iš kolegijų.

Mokytojų trūkumas daugumoje susidaro iš to, kad plečiantis gyventojų skaičiui, plečiasi mokinių skaičius ir mokyklų tinklas. Bet prie to, žinoma, reikia pridėti, kad mokytojų algos Kvebeko provincijoj gana mizernos ir todėl jaunųjų studentų per daug netraukia, mokyklą baigus, tapti mokytojais.

—:—

MIESTO PERTEKLIUS

Oficialiai pranešta, kad miesto finansinė apyvarta per metus laiko, nuo gegužio 1 d., 1951 m., iki balandžio 30 d., 1952 m., buvo sekanti: per metus miestas turėjo įvairių įplaukų $90,005,394, o visokių išmokėjimų — $83,325,872.

Reiškia, palyginus įplaukas su išmokėjimais, miestas turi pertekliaus $6,796,161.

—:—

SAMDINIAI ŠALDYTUVAN, $4,000 LAUKAN

Ankstyvą pirmadienio rytą (birž. 30 d., 11 val. ryte) trys kaukėmis apsidėję ginkluoti plėšikai įsibrovė į Cafe St. Jacques, 415 St. Catherine St., E. (kur seniau buvo čekoslovakų salė). Radę du darbininku—raštininkę ir prižiūrėtoją, įvarė juodu į šaldytuvą, užrakino ir pasigrobę $4,000 pabėgo.

Nukentėjusieji uždaryti šaldytuve išbuvo 15 minučių, kol savininkas atvažiavęs paliuosavo. Sako, vargiai būtų iškentėję šaltį, jei nebūtų nutraukę elektros vielų ir nesulaikę šaldymo procesą.

—:—

SUNKIAI SUSIŽEIDĖ VAIKUTIS

Aleko ir Jean'ės Paulauskų sūnus Bobby, 10 metų amžiaus, nukrito nuo stogo ir labai sunkiai susižeidė. Paguldytas St. Luke ligoninėje. Yra vilties, kad pasveiks. J.

Scottville, Mich.

Tadas Lapėnas mirė birželio 17 d. ir likosi palaidotas birželio 20 d. Vėlionis iš Lietuvos paėjo Kauno rėdybos, Pumpėnų valsčiaus ir Vilskių kaimo. Į Ameriką atvyko 1905 m. Chicagon, kur ir apsivedė. Rodos 1917 m. pirko ūkį Scottville, Mich., dvi mylios nuo miestuko.

Su vėlioniu Lapėnu susipažinau 1920 m. Pasitaikė jis atvyko pas kaimyną rinkdamas prenumeratas "Naujienoms." Ten mudu pasiginčijom apie "Naujienų" rolę. Vėliau man persikėlus gyventi netoli Lapėnų mudu tankiau susieidavom ir Tadas užsirašė "Vilnį", o vėliau prisirašė prie LLD ir likosi draugijoje iki mirties.

Vėlionis daug darbo įdėjo suorganizavime L. U. Draugijos, kurios iždininku buvo iki mirties. Lapėnas politikoje laikėsi gerai, bet su kitų srioviu žmonėmis ginčų nevesdavo, tai su visais sugyveno gerai, bet už farmerių reikalus kovodavo.

Hooverio laikais, pradėjus farmerių ūkius licituoti už skolas, mes farmeriai, pradėjom rengti demonstracijas prie teismabučių. Vėlionis visuomet dalyvavo. Reikalavom, kad prailgintų laiką išmokėjimui skolų, nors Lapėnas jau buvo savo ūkį išmokėjęs ir jam negręsė pavojus netekti ūkio, bet jis gelbėjo kitiems jų kovoje. Taipgi ne retai prisidėdavo su aukom darbininkiškiems reikalams. Labai mylėjo žuvaut, medžiot. Būdavo kiek tik likus laiko, tai jis prie upės ar ežero jau ir žuvauja.

Tadas turėjo plačią pažintį su svetimtaučiais, todėl ir jo laidotuvėse dalyvavo daug žmonių iš apylinkės. Buvo labai daug gėlių prie jo karsto, kas rodė, kad turėjo daug draugų.

Liko nuliūdime jo žmona Ona, trys sūnūs: Alex, kuris užsiima auginimu kalakutų ir turi miestelyje malūną, taipgi parduotuvę ūkininkams pašaro; Tarpis gyvena Dayton, Ohio, kur turi savo dirbtuvėlę, ir Kazimieras gyvena Illinois valstijoje ir dirba dirbtuvėje. Taipgi liko 9 anūkai ir anūkės ir du pusbroliai ir trys marčios.

Rodos dar tvirtas buvo ir niekas negalėjo pamastyt, kad jis išsiskirs iš mūsų tarpo. Bet pasirgęs porą mėnesių ir užbaigė savo gyvenimą.

Ilsėkis, mielas drauge Tadai, mes tave ilgai prisiminsime!

Reiškiu širdingą užuojautą Lapėnų šeimai ir giminėms perleisti tas nuliūdimo valandas. F. Žukas

Montello, Mass.

"Laisvės" piknikui dovanos ne prie Moterų stalo

Liepos 4 d. piknikierių laimėjimui dovanas įteikė:

Worcester, Mass. LLD 155 moterų kuopa bonką degtinės, keptą vištą ir pyrago. Surinko įplaukų Pilkauskienė su Kalakauskiene $24.25.

Paulinos Grinevičienės iš Spencer, Mass., dovana, mekstinė staltiestė ir sūris. Surinko įplaukų J. Jusienė, Yeskevičienė ir Mickienė $12.50.

Onos Stankienės dovana, rankų darbo lėlės, ir ji pati surinko įplaukų $18.05.

Lawrence, Mass., Evos Kralikauskienės dovana, apmegsti abrusukai ir ji pati surinko įplaukų $12.00.

Vilkauskiutė atvešta iš Chicagos, Ill., dovana, keik., Eva Kralikauskienė su Korpaučiu surinko įplaukų $10.00.

Pitchburg, Mass., Evos Tamulionies dovana, gražus rankų darbo padušky užvalkalai ir nosinės. Ona Samulienienė surinko įplaukų $26.25.

Lowell, Mass. Daugirdienės ir Čiuladienės dovaną rukoriams gražus indas. Kiek jos pačios surinko įplaukų, nesužinojau.

Kitos dovanos, kaip tai moterų stalui maistas, įvairiausi skanumynai, kurių buvo gausiai, visos suaukotos. Tai K. Čereskienės žinioje visi aukotojų vardai, matysite vėliau.

Tradicinis Laisvės spaudos piknikas naujoje vietoje gražiai sekmingas buvo. Programa puikiai išėjo ir piknikierių nuotaika buvo linksma ir draugiška. D. J.

London. — Anglijos valdžia įsakė taip griežtai sergėti karinio laivyno stotis, kaip karo metu.

Mainieriai, Jūsų

PIKNIKAS!

Šis piknikas yra paramai DIENRAŠČIO LAISVĖS

RUGPJŪČIO 3 AUGUST

SWANK'S GROVE

(BRANDONVILLE, PA.)

Įžanga su taksais $1.00

Kiekvienas apšvietą mylintis žmogus turi dalyvauti šiame piknike ir tuomi paremti dienraštį Laisvę. Čia bus svečių ir iš tolimesnių kolonijų. Bus valgių gėrimų ir muzika šokiams.

SO. BOSTON HARDWARE, Inc.

JOHN KLIMAS, Mgr.

322 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Mūsų dideliame sandėlyje yra visko, kas tik reikalinga prie namų pataisymo ir išdabinimo iš vidaus ir lauko.

Chi-Namel Paint Tel.: SO. 8-1756

Praleiskite Savo Vakacijas Atlantic City, N. J.

Lietuviški namai ant pat blizgančios jūros kranto.

Apartmentai ir rūmai su virtuvės privilegijomis — dienai, savaitei ar sezonui.

VIOLET'S 125 ATLANTIC AVE., Atlantic City, N. J.

Vakacijų rezervavimui telefonas: ATLANTIC CITY 5-2338

Kainos nuo $2.00 iki $2.50 į dieną asmeniui.

Norintieji turėti linksmas vakacijas — atvažiuokite.

CHARLES J. ROMAN

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St., Phila., Pa.

Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apielinkės Žinios

IŠ LIETUVOS

"TRINYČIŲ" FABRIKE

KLAIPĖDA, IV. 29 d. — Klaipėdos "Trinyčių" medvilnės verpimo fabriko kolektyvas sprendžia rimtą ir atsakingą uždavinį: aprūpinti respublikos trikotažo ir tekstilės pramonę aukštos kokybės verpalais. Milžinišką vaidmenį čia turi suvaidinti socialistinis lenktyniavimas. Įmonės partinė ir profsąjunginė organizacijos nuoseklėi šalina tuos trūkumus, kurie iki šiol tebepasireiškia organizuojant šį svarbų judėjimą. Mes stiprinam kovą prieš formalizmą vadovaujant socialistiniam lenktyniavimui. Todėl jau dabar socialistiniai įsipareigojimai įgavo konkretesnį ir tikslingesnį pobūdį. Pas mus nusitarta tvarka, kad kiekvieno mėnesio 9—12 dd. suvedami ir aptariami socialistinio lenktyniavimo rezultatai darbininkų susirinkimuose

Pastaruoju metu mūsų įmonė gavo iš broliškųjų respublikų daug naujų puikių įrenginių.

Kovo mėnesio gamybos planą fabriko kolektyvas sėkmingai įvykdė. Balandžio mėnuo pasižymi naujais mūsų kolektyvo gamybiniais laimėjimais: paros planai įvykdomi 105 — 110 procentų.

Pagrindinį dėmesį mes dabar kreipiame į kokybinius rodiklius. Spręsdami šį uždavinį, "Trinyčių" fabriko darbininkai, inžinieriai ir techinkai studijuoja, apibendrina ir prilaiko priešakinį gamybinį patyrimą. Šiuo metu mes kovojame už keturių mėnesių gamybos plano įvykdymą pirma laiko. **I. Kirkelis**

T. Tilvyčio poemos "Usynnė" aptarimai

VILNIUS, IV. 29 d. —Stalinine premija apdovanota T. Tilvyčio poema "Usynnė" neseniai išleista nauju leidiniu, susilaukė didelio darbo žmonių susidomėjimo. Sekmadienį poemos aptarimai įvyko Kaune, Žiežmariuose, Kovarske, Tytuvėnuose ir Anykščiuose. Minėtuose rajonuose aptarimus surengė rajoninės bibliotekos. Poemos autorius, Stalininės premijos laureatas T. Tilvytis susitiko su skaitytojais Žiežmarių bibliotekoje ir Kaune įvykusiame miesto vidurinių mokyklų abiturientų susirinkime, skirtame aptarti poemą "Usynnė". Žiežmariuose pranešimą apie poemą padarė mokytoja Urbonienė, Kaune po mokytojos Šalčiūtės pranešimo savo referatus skaitė moksleiviai Mikėnas, Medekšaitė, Cypinas, Dambrauskaitė, Verbauskaitė. Poetas T. Tilvytis kalbėjo apie tolesnius sumanymus, skaitė naujus savo eilėraščius.

Radijo stotys mašinų-traktorių stotyse

VILNIUS, IV. 29 d. — Ryšiams tarp MTS centrinių sodybų ir traktorinių brigadų palaikyti broliškose respublikose plačiai naudojamas radijas. Tam tikslui skirtos specialios radijo stotys "Urožai" ("Derlius").

Tarybų Lietuvos MTS gavo iš broliškųjų respublikų keletą šimtų tokių kilnojamųjų radijo stočių. Jos paskirstytos Tirkšlių, Varnių, Pagėgių, Dūkšto, Kėdainių ir eilei kitų MTS. Iš viso šiais metais radijo stotis turės eilė MTS. Kiekviena jų vienu metu galės palaikyti radijo ryšius tarp 10-15 vietovių. **S. Šapavičius.**

IŠ TŲ NAMŲ NEBUS PELNO

Brooklyne daugeliui vienos šeimos namų, šioje gyvenamų namų stokoje buvusių perdirbtų į dviems ir trims šeimoms patalpas, gali tapti uždarytais, nes į juos neįvesta apsaugos nuo gaisro priemonių.

Daug tokių namų esą naujai nupirkti tų, kurie tikėjosi jų dalinu perdirbimu padaryti pelningais.

Svečiai

Laisviečius atlankė trys broliai Klaston: Juozas iš Chicagos, Stasys iš Michigan ir Julius, brooklynietis. Jie apžiūrėjo ir visas kitas Lietuvių Kultūriniame Centre įsikūrusias įstaigas. Centras jiems patiko. Sako, verta brooklyniečiams dėti didžiausias pastangas jį išlaikyti. O visi kiti privalome jiems tame padėti.

Pirmu kartu savo gyvenime visi septyni broliai susirinkę vienon vieton. Net atmenamoje vaikystėje neturėję tam progos. Vienam pasitaikydavo būti iššauktam militariškon tarnybon, kitam būti svetur, trečias tebebuvo mažas.

Šią savaitę jau minėtieji trys, taipgi Feliksas iš Harison, Kazimieras iš Newarko ir Pranas iš Great Necko susirinks pas vyriausią brolį Vladislovą, Bronxe. Pasidžiaugs jo pakilimu iš sunkios ligos. Pasitars. Nusitrauks paveikslus.

Kitą visos šeimos, giminės ir artimųjų draugų pobuvį turės pas brolį Praną, Great Necke.

SERGA

Ona Kalvaitienė (Jono Kalvaičio žmona, Maspethe) turėjo operaciją. Penktadienį, liepos 11-tą, grįš iš ligoninės. Antrašas: 70-03 Caldwell Ave., Maspeth.

—o—

Pavojingoje padėtyje tebesiranda Helen Andruškevičienė, kuri jau du mėnesiai guli St. Barnabos ligoninėje, New Yorke.

Dr. A. Petrika rašo iš atostogų

Dr. A. Petrika su žmona Margareta buvo nuvykę atostogų į Kanadą, Quebec provinciją. Iš ten juodu rašo atviruką laikraščiams:

"Kanados gyvenimas nelabai įdomus, net skurdus.

"Rytoj važiuojam į Maine. Namo grįšime šio mėn. 20 d."

SENUKAMS NAMŲ KAINA

Menorah Senukams Namų įstaiga Brooklyne yra pasimojusi surinkti milijoną dolerių statybai naujų pastatų. Ir kas metai surenkama daug tūkstančių dolerių senukų išlaikymo lėšoms.

Pradeda kalbėti apie naujus namų projektus

New Yorko miestinė gyvenamiems butams įstaiga paskelbė, kad numatyta vieta 11-kai naujų projektų, kurių 7 turėtų būti Brooklyne. Juose visuose bendrai numatyta įrengti 16,000 apartmentų. Bet... statybą planuos kada nors ateityje, nes tam viskam nėra pinigų.

Pasiūlymai 3 vietų Brooklyne ir 3 Manhattane, taipgi vienos Bronxe jau įteikti miestui planuoti komisijai užgirti, o kitos dar tik svarstoma.

Kalbų apie tuos projektus bus daug, ypatingai pirm rinkimų. Bet viltis gauti tuos 16,000 apartmentų tik mažytė, nes Kongreso skirtoji pinigų suma leidžia tuojau statyti tiktai 2,478 butus. Dar kitus 2,402 butus turinčius apartmentus **gal statys**— jei miestas išgalės skirti tam pinigų. Gi miestas pastaraisiais metais vis dejuoja stoka pinigų.

Brooklyniečiams projektams vietos, jeigu kada juos statys, numatytos sekamos:

Tarp Bergen ir Pacific Sts. ir Troy ir Utica Aves.

Tarp Belt Parkway, Hunter Ave., Bay 38th ir Bay 41st Sts.

Tarp Linden Blvd., Vermont, Wortman ir Van Siclen Aves. ir Hendrix St.

Tarp Rockaway ir Belt Parkways, Seaview Ave. ir E. 102nd St.

Dar kiti projektai numatyti Coney Islande, Williamsburge ir Spring Creek srityse. Bet tiems nei rubežiai dar nenustatyti.

Motinos užstojo pavojingą gatvę

Didelis būrys, gal apie pora šimtų moterų, su vaikais ir kūdikiais ant rankų bei vežimėliuose, užstojo kelią prie Blake Ave. ir Osborn Sts., Brooklyne. Moterys kovoja už lempą prie tos gatvių sankryžos.

Tos srities gyventojai, ypatingai motinos, jau seniai reikalauja ten lempos. Bet mes, "biedni amerikonai," neišgalime lempos, nes mums reikia bilijonų dolerių pademonstruoti mūsišką demokratiją svetur. Reikalavimą lempos paaštrino praėjusį pirmadienį ten automobiliui sužeidus 9 metų vaiką Ralph Whiteside.

Į protestą susimobilizavo Brownsville Houses projekto gyventojos, prisidėjo ir kitos motinos. Blokada tęsėsi penketą valandų iki trafiko viršenybė sutiko lempos reikalą svarstyti ir pastatė ten policistą saugoti trafiką iki lempos klausimas bus išspręstas.

Prašo slaugių talkos

Raudonasis Kryžius atsišaukė į profesionales slauges, kad jos registruotųsi slaugyti ištiktus vaikų paralyžiaus. Bijomasi, kad paralyžius (polio) karščių sezonu gali pasklisti plačiau. Paskiausiais keliais mėnesiais šiemet buvo daugiau susirgimų negu pernai tuo pat laikotarpiu.

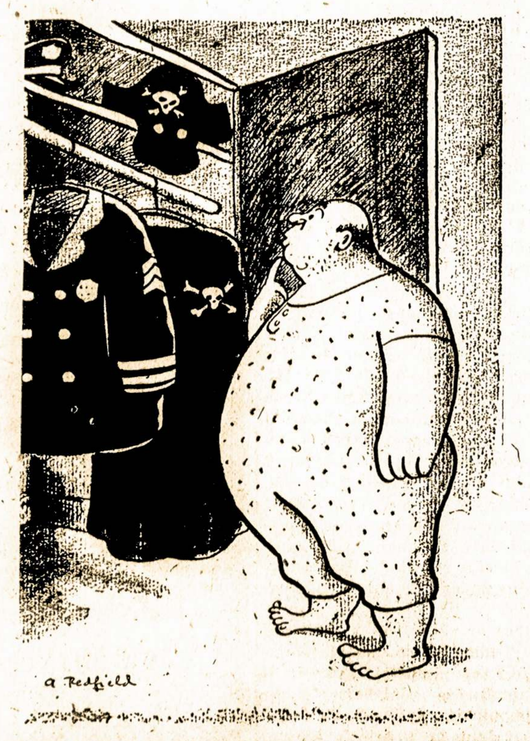

"Kokią uniformą reikėtų apsivilkti, kad įžymiau pasirodyti konvencijoje."

Whelan streikas laimėtas

Whelan Drug krautuvių darbininkai laimėjo savo reikalavimus, nors tūlais klausimais ir unija padarė šiokių tokių nuolaidų nuo originalio reikalavimo.

Vyriausiu reikalavimu buvo 5 dienų, 40 valandų savaitė ir firma sutiko tai išpildyti. Bet išsiderėjo, kad 40 valandų savaitę įvykdys ne vienu kartu, ne tuojau, bet laipsniškai, bėgiu 9 mėnesių. O iki pereis į 40 valandų, jiems mokės po tiek ekstra, kiek jie gauna už dviejų valandų darbą. Taigi, gautas šioks toks algų priedas.

Unija sako, kad toje kompaniškoje vaistinių krautuvių sąjungoje algos esančios mažesnės už algas dirbančiųjų nepriklausomose vaistinėse. Ji nurodo, kad registruoti vaistininkai gauna pas Whelan tiktai $64.50 iki $68.50, kuomet kitur mokama $75 minimum.

Kitų darbininkų algos tik vidutinės arba apgailėtinai menkos. Pavyzdžiui, unija parodo, kad pardavinėtojų algos yra $37.50 iki $40.50, pirm atėmimo taksų.

Streikieriai, Retail Drug Employes Unijos Lokalo 1199-to nariai, laikėsi solidariai ir veikliai. Visos 53 krautuvės buvo pikietuojamos. Unijos centre 210 50th St., New Yorke, darbas virte virė, visuomet buvo pilna unijistų. Vieni rašė lapelius, spausdino, kiti nešė juos publikai. Pasėka buvo ta, kad jiems šį kartą užteko streiko ir pikieto 9 dienų.

Pirmesniame streike prieš tą pačią firmą jie turėjo pikietuoti 17 savaičių.

DARBININKŲ LAIKRAŠTIS SKELBIA VAJŲ

Agnliškas darbininkų dienraštis Daily Worker paskelbė vajų gauti 7,500 naujų skaitytojų.

Tie skaitytojai turi būti gauti skubiai, sako atsišaukimas.

Laikraščio kaina metams (dienraščio ir sekmadieninio bendrai) $12 (Bronx ir Manhattan apskrityse $14). Atskirai vien tiktai dienraštis $10, atskirai vien tik savaitinio kaina $2.50 metams. Ta kaina galioja laike vajaus. Ne vajaus metu kaina už abu yra $14 metams. Adresas: 35 E. 12th St., New York 3, N. Y..

Didmiestyje laikraštis gaunamas ir ant standų veik visose darbo žmonėm apgyventose srityse.

Nuoširdi padėka

Nuoširdžiai dėkoju visiems mano draugams bei prieteliams, kurie atlankė mane būnant ligoninėje ir namuose. Neįmanoma kiekvienam atskirai pasiųsti padėkos laišką, nes labai daug nuoširdžių draugų bei draugių atlankė asmeniškai. Dar daugiau gavau laiškų su gerais linkėjimais net iš tolimų miestų, kaip tai: iš Chicagos, Clevelando, Toledo, Rochester, Baltimorės ir iš kitų miestų. Visiems širdingiausiai dėkavoju.

Birželio 3 dieną užklupo mane sunki vidurių liga, buvau priverstas pasiduoti operacijai. Operacijos skausmus perkentėjęs, jaučiausi geriau. Išbuvęs ligoninėje tris savaites, gal prisieis išbūti namie dar tris savaites, neišeinant į darbininkiškus parengimus, kas mane labai nuobodžiauja ir nervuoja, kad aš negaliu su draugais sykiu veikti bei pasilinksminti.

Dar kartą visiems draugams ir draugėms dėkavoju už jūsų geraširdiškumą.

Julius Kalvaitis,
833 Hart St., B'klyn 37, N. Y.

—o—

Iš džiaugsmo, kad yra viltis pasveikti mano vyrui Juliui, aukoju $10 į $10,000 Laisvės paramai Fondą.

Taipgi Juozas Sabaliauskas iš Yonkers, N. Y., atvažiavęs atlankyti mano vyrą, paaukavo į virš minėtą Fondą $10. **Tad viso bus $20.**

Visiems draugams ir draugėms, kurie atlankė mano sergantį vyrą bei laiškais linkėjo geros sveikatos, nuoširdžiai dėkavoju.

Su geriausiais linkėjimais,
Marijona Kalvaitienė

Pagirtinas mokėjimas pasirinkti ir...

Geri, gerutėliai piršliai tie komercinės spaudos korespondentai ir rašytojai. Po MacArthuro pasakytos kalbos republikonams konvencijoje, New Yorko laikraštis Daily News paskelbė, jog apklausinėjo daug asmenų ir paskelbia jų nuomonę, kaipo visuomenės nuomonę.

Kokia ta nuomonė? Visi sakė, kad prakalba puiki, išskyrus du.

Kas tie visi? Fabrikantai, stambūs biznieriai, viešbučių savininkai ir panašūs, viso 10. O kas tie du. Vienas taipgi biznierius, bet partinis demokratas. O kitas — eilinis, dirbantis salesmanas.

Pasiūlė nemokėti už netaisytus namus

Sušauktai tyrinėti nesaugumą namų grand džiūrei teisėjas Sobel pasiūlė svarstyti budus, kuriais būtų galima prispirti nesaugių namų savininkus vykdyti nuostatus. Greta kitko, jis sakė, gal reikėtų leisti nemokėti rendų.

Ta pati džiūrė — 4 moterys ir 19 vyrų — turės spręsti, ar Mrs. Honig kalta dėl gaisro 1101 Bedford Ave., kur žuvo 7 gyvybės. Yra žinoma, kad oficialiu padegėju buvo nepilnaprotis asmuo. Tačiau ją gali kaltinti už tai, kad namę nebuvo gelbėjimuisi iš gaisro priemonių.

PERDAUG PARODĖ GALIOS

Carl A. Passaro, brooklynietis, 190 svarų, tapo areštuotas, kai jo žmona Frances, 95 svarų, atsidūrė Kings County ligoninėje nuo apkumščiavimo. Jai gal įlaužti šonkauliai ir kai kas pažeista viduje. Mrs. Passaro, 24 metų, jau turi tris kūdikius ir laukiasi ketvirtojo.

ELEKTRA JĮ UŽMUŠĖ

Thomas Bennett, Flushingo gyventojas, darbininkas, buvo gavęs atostogas. Bet, kaip ir dauguma darbininkų, jas leido patalsinėdamas namie įvairius reikmenis. Jam taisant elektrišką drabužių džiovintuvą, elektros jungtuvas palietė šlapią žemę ir jis tapo užmuštas. Sugrįžusį iš krautuvės žmona atrado jį mirusį.

Trūkus šaliejaus laiduį dažų maišymo kambaryje Joma šapoje, Bronxe, iškilo gaisras. Sužalojo dalį pastato.

REIKALAVIMAI

MALE and FEMALE

Reikalinga pora priežiūrai farmos, apskritų metų darbas, reikia turėti draiverio laisnius. Kreipkitės:
Mr. Lewis, 37-W. 57th St., N.Y.C.
Tel. Plaza 5-9181. (129-134)

Reikalinga viduramžiaus vedusi pora padirbėti prie namų ruošos ir biski pagelbėti prie lengvo šapos darbo. Patyrimas nereikalingas, mes išmokysime. Gaus ir 4 kambarių apartmentą. Kreipkitės: **Aptekar Wool Stock Co., 46 Canal St., New York City, N. Y.**

Reikalinga namų darbininkė; jauna moteriškė, mylinti vaikus. Guolis ant vietos. Nuosavas kambarys ir vonia. Skambinkite: Bayside 9-7787. (135-136)

PRANEŠIMAI

MONTELLO, MASS.

LLD 6-tos kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, Liepos-July 14-tą, Lietuvių Tautiško Namo Kambariuose. Pradžia 7-tą val. vakare. Valdyba ir nariai prašomi dalyvauti, nes yra daug gerų darbų atlikta, bus išduotas raportas. Taipgi kuopos piknikas turės įvykti Augusto 3-čią. Reikia išrinkti Komitetą. — Finansų Raštininkas. (134-135)

MONTELLO, MASS.

Metinis piknikas Lietuvių Tautiško Namo Parke, Winter St. ir Keswick Rd. rengia Vienybės Pašelpinė Draugystė. Įvyks sekmadienį, liepos-July 13 d. Pradžia 1-mą val. dieną, bus gera muzika, puiki programa, ir valgiai ir gėrimai. Įžangos nėra. Visus kviečiame atsilankyti, turėsime gerus laikus žaliame pušyne. (134-135)

NEW HAVEN, CONN.

Liepos 13 d, autobusas išvažiuos nuo Lietuvių salės, 243 N. Front St., 12:45 val. dieną, o nuo Wallace ir Humphrey Sts., 1 val. dieną. Norintieji važiuoti į pikniką, būkite laiku. Kelionė į abi pusi $1.65.

Galėsite gražiai praleisti laiką prie Conn. upės, susitiksite su pažįstamais ir įsigysite pažintį su naujais. Tad kviečiame visus būti Light House Grove, East Hartforde. — J. K. (132-136)

Bronx gyventojas John V. Coston prisipažino įvykdęs tris apiplėšimus, kuriuose mažai pelnęs. Teisinosi, kad plėšikauti jį spyrė skolos, kurių turįs net $2,000.

SKELBKITĖS LAISVĖJE

RANDAVOJIMAI

Išsinuomuoja du fornišiuoti kambariai. Pavieniams arba vedusiai porai be vaikų. Graži apylinkė. Važiuokite Culver line traukiniu iki Ditmars Ave. stoties. Dėl daugiau informacijų, kreipkitės pas Charles Meškėną, 319 Ditmars Ave. (kampas E. 4th St.), Brooklyn, N. Y. (134-136)

PARDAVIMAI

Parsiduoda Valymo ir Siuvimo biznis (Cleaning & Tailor Shop). Įsteigta per 8 metus. Žema renda. Ilgas rendavimas. Geriausias pasiūlymas virš $800. Greitai atsiliepkite. Skambinkite: GEdney 8-9002 tarpe 9 val. ryto ir 7 v. v. (135-139)

Parsiduoda naujas moderniškas namas, 4 kambarių, attic ir sklepas, fomika sinka, šešios šėpos indų susidėjimui; automatiškas aliejum apšildymas (vandeniu šildoma). Žemės plotas — frontas 60 pėdų, ilgio 110 pėdų. Mortgage'ius sulig susitarimo. Kaina $10,000, randasi Huntington, L. I. KELRODIS: Northern State Parkway, Exit 40; 110 Route, Huntington. Išvažiavę apačia tilto į Route 110, važiuokite North, link Huntington apie ½ mailės. Ten rasite šaką kelių ir parašą Amityville Road. Važiuokite Amityville Rd., apie bloką ir pusę ir po tiesiai rasite namą.

Telephone: Huntington 4-5759 R. (133-136)

PARSIDUODA

Parsiduoda butcher shop, delicatessen ir grocery store kombinacija su alaus laisniais. Puikiausia vieta tam bizniui, nauji rakandai. Priežastis pardavimo — savininko nesveikata. Matykite Mr. Chirck,
177 Avenue A, New York City
Tel. AL. 4-3668. (130-134)

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 So. 4th Street
Cor. Hewes St.
Brooklyn, N. Y.
Visoki vaistai, kosmetikai, kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktelial; ligonių kambariui reikmenys —už griežtai žemas kainas.
Receptų Specialistai:
MAX PEIST, Ph. G.
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EV. 7-6233

PETRAS KAPISKAS
IR
VINCAS SODAITIS
Pertvarkė ir pagerino savo
BAR & GRILL
32 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 4-8174

EGZAMINUOJAM AKIS
RASOME RECEPTUS
DAROME IR PRITAIKOME
AKINIUS

Drs. Stenger & Stenger
Optometristo
394-398 BROADWAY
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

Matthew A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
Gerai Patyrę Barberiai

Dr. A. Petrika
DANTŲ GYDYTOJAS
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
VALANDOS:
9—12 ryte; 1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta